

Jiří Zygma

Hypermoderní
dekonstrukce

Jiří Zygma

Hypermodernní dekonstrukce

JIŘÍ
ZYGMA

**HYPER
MODERNÍ
DE
KONSTRUKCE**

divadelní
trilogie
"ZMĚNY"

QUADROM 2007

Vydalo o. s. QUADROM v listopadu r. 2008
(Porubské divadlo, konzorcium
- DIČ EU 26673746)

Matteo Difumato

Ivan Bíbr

www.quadrom.eu

Náklad 1111 výtisků

Doporučená cena 11 €

ISBN 978-80-254-2821-4

1

Etién Graczki

("Ohne Sentiment, bitte")

Ostnatý drát

2

Bastyen Wrutti

(rekapitulace v deseti obrazech)

Manévry

3

Matteo Difumato

(divadelní road-movie)

Volné pole

Etién Graczki

Ostnatý drát

("Ohne Sentiment, bitte")

x--x--x--x--x--x--x--x--x--x--
--x--x--x--x--x--x--x--x--x--x--x

Ve hře vystupují tři postavy – Michael, Luisa a Jiří (MI-LU-JI) - bratr, sestra a bratranec.

Předmluva

Světlo. Herci procházejí mezi diváky.

LU Nechce se mi zase začínat.

MI Musíš začít. Stejně jako musíme vstávat a žít.

JI Začni, ať brzo skončíme.

LU Nejdůležitější je začít. Pak už jde všechno samo. Jenže začít a poznat, kde končí začátek, je stejně těžké jako vědět, kdy skoncovat.

MI Tak tedy začněme!

LU Na počátku bylo slovo.

JI Tma!

Tma.

MI Nicota!

LU Slovo!

MI Absolutno!

JI Světlo!

Světlo.

MILUJI Začínáme!

První obraz

Byt. Scénu tvoří zeď na horizontu s malým okénkem uprostřed a dveřmi po obou bocích. Dveře po levé straně vedou ven z bytu a vedle nich vězí věšák se třemi stejnými klíči. Druhé dveře vedou do dalších místností bytu. Uprostřed místnosti je pouze velká tyrkysová pohovka a stolek s telefonem. Na zdi visí obrázek I ♥ BERLIN. Zařízení bytu a pořádek v něm odráží (ne)vkus jeho obyvatele.

Luisa vtrhne s čistícími prostředky a drhne čistou zeď.

LU Mišo, Michálku, vstávat! Budeme uklízet! Tak do prdele vstaneš nebo ne?

Vzbuzený MI se neochotně zapojí a drhne.

LU Tak to už by stačilo. Běž nakoupit.

MI Můžu si koupit tričko?

Ticho.

Máš nějaké zvláštní přání?

LU Zavři hubu.

MI Rozkaz!

LU Poslušný bratr.

MI Koupím ti v krámu projímadlo.

Odejde. Telefon.

LU Ahoj máti, zrovna jsem ti chtěla volat. Zeď stojí pořád na svém místě, Míša právě odešel do supermarketu. Venku svítí slunce a já, místo toho, abych se opalovala, likviduju nepořádek. O bratrance se dobře postaráme, neboj. Zavoláme ti, pozdravuj otce a mějte se tam hezky!

Zavěsí.

Abych se představila... Jmenuju se Luisa Letschertová, narodila jsem se v Berlíně. Vystudovala jsem střední ekonomickou školu, obor sociálně-administrativní. V současné době se ohlížím po práci nebo po mladém, finančně zabezpečeném muži atraktivního zevnějšku. Docela mě štve ta zeď před barákem. Je to jedno z mála míst, kde ještě něco zůstalo, ale už brzo bude, doufám, čistá i tahle ulice. Donedávna jsem se musela koukat na to, jak se do ní buší a kope. To všechno kvůli těm odnaproti. Chtěli jít k nám. A tak jsou s námi. Čekáme návštěvu z Čech. Je to syn mé tety, která po šedesátém osmém zůstala v Československu, zatímco má matka (tedy její sestra) emigrovala sem, do Západního Berlína.

Vdala se tady za mého otce a teď jsou na dovolené. Jinak bydlíme v Sebastianstrasse, nummer 86, Berlin – Kreuzberg, tak když byste se někdy chtěli zastavit... (...) Bratr se vrací z nákupu. Slyším ho, jak se drápe po schodech.

Vejde MI.

LU Ty sis koupil tričko?

MI Ještě, že je dnes nebe jasné jako předevcírem.

LU Co je dneska za den?

MI Není to jedno, když máme prázdniny?

LU Ono je to vlastně vždycky jedno.

MI si chce zopakovat každodenní rituál.

MI Nové tričko koupil jsem si
v obchodě značky em ej sí
vypadám jak z časopisu
staré hadry dám do lisu.

LU Bratranec čeká na nádraží!

LU začne zmatkovat a pobíhat po místnosti.

MI Počkej ještě!
Móda hýbe dnešním světem
pro budoucnost našim dětem
velké město postavíme
zahulíme uvidíme.
Společnými silami
nedostanem do tlamy.

Tma.

Druhý obraz

Na pohovce teď sedí vedle sebe všichni tři. Nějakou chvíli je úplné ticho.

LU So... Dein name ist...

JI Jiří.

LU Ji – rži.

JI Ji – ři.

MILU Jirži!

JI A vy opravdu neumíte česky?

LU Ein bisschen. Was ist das?

JI Das... ist die Sofa.

LU Výborně! Und das?

JI Das ist... das Radio.

LU Nein, das ist kein Radio, das ist Hi-Fi!

JI Ja, ich verstehe... Přijel jsem obnovit zpřetrhaná rodinná pouta.

Ticho.

A taky se trošku pobavit. Berlín je přece vyhlášeným městem... kultury... nebo ne?

Ticho.

(spíše pro sebe) No... po pravdě... do hodin němčiny jsem nechodil zrovna pravidelně...

MI Nemáš žízeň?

LU Nebo hlad?

JI Nerozumím.

LU Jestli nechceš něco k snědku nebo k pití?

MI Pít, voda, jídlo!

JI Nerozumím vám.

LU Asi není hladový. Dobrá, zkusím mluvit česky. Máma říkala, že se nemají se sestrou moc rády.

JI Protože jí nepomohla na západ.

LU Co já vím, chtěla tam zůstat, protože byla zbabělá a krom toho se tam šťastně zamilovala.

JI Příbuzní by si měli pomáhat.

MI A jak? Po okupaci už to stejně nešlo. Teta měla být chytřejší a měla jet s mámou do Německa hned.

LU Tady máš klíč od bytu. Chceš se podívat do města, že?

JI Nejdřív bych si vybalil věci.

LU Až se vrátíš, pověs klíček na věšák. Máme rádi pořádek.

JI Skutečně? A kde jsou vlastně vaši rodiče? Pro pořádek?

MI Odcestovali na dovolenou do Tichomoří.

JI Škoda. Rád bych je poznal.

Jiří si vezme své věci a chce odejít do pokoje.

LU Co by jsi řekl tomu, kdybych jela s tebou a ty by sis koupil něco na sebe?

JI Teď hned?

LU Ano.

JI A proč?

LU Víš, tady se nosí trochu jiný styl. Doba jde jaksi... kupředu.

JI Ale mně se to líbí.

LU Neboj se, bude ti to slušet mnohem víc než teď. Pomůžu ti něco vybrat.

JI Tak dobře, ale nejdřív si vybalím ty věci.

LU Aber schnell, schnell!

Třetí obraz

LU leží polonahá na pohovce. Je těsně nad ránem. Převaluje se neklidným spánkem, později začne zvonit telefon. Má se za to, že LU je zpočátku ve snu.

LU Nenávidím tenhle zvuk!

Zvonění je jakoby naléhavější.

Vypněte někdo ten zvuk! Ruší mě to v přemýšlení!

LU pomalu vstane a až se zorientuje, vezme telefon.

Maminko, proč mě nutíš takhle brzo vstávat? Vždyť moc dobře víš, že se vůbec nic nezměnilo. Zeď pořád stojí a bratr půjde nakoupit do supermarketu, až se vzbudí. Cože? Nemůžu ti ho dát k telefonu, všichni ještě spí, máme tady jiný čas. Cože? Moc jsme spolu nekomunikovali, umí málo německy a já si na češtinu už nevzpomínám, když ji nemám s kým procvičovat. Nelžu. Dobrou noc.

Zavěsí.

Ozveme se.

Vchází rozespalý MI.

MI Co tady děláš?

LU Co bych dělala? Spím tady.

MI Měla jsi spát se mnou.

LU Rozmyslela jsem si to. Na pohovce se mi usíná líp než s tebou v jedné posteli. Nejsme už malé děti a lišíme se od sebe natolik, že by nás ta jinakost mohla svádět.

MI Chceš říct, že tě přitahuju?

LU Možná.

MI Čím?

LU Tím, že jsi jiný než já, a tím, že nikoho nemáš. Mimochodem, ta Polka odvedle po tobě docela čumí.

MI V kolik jste se včera vrátili?

LU Když už jsi spal.

MI Něco mě vzbudilo. Něco jsem slyšel.

LU To byla matka. Volala.

MI Myslím v noci. Měli jste spolu něco?

LU Co tě to napadá? Jsme přece příbuzní!

MI Musím do obchodu.

LU Uvařím zatím čaj.

MI Nebo víš co, dneska nikam nepůjdu.

Vejde JI.

JI Tschüs.
MI Tschüs.
LU Skočím připravit něco k snídani.

Odejde.

MI Luisa je dnes nějak nervózní. Nevíš, co se jí stalo?

JI Nechápu to.

MI Jak se ti líbí v Berlíně?

JI Výkladní skříně, neony, obchody, světla, výlohy, nákupní centra, pasáže... A mezi tím vším dokonalí lidé. Co víc by si člověk mohl přát? Máme u nás ještě co dohánět.

MI To víš, jsi v Německu. To je pravý západ.

JI U – Bahn! S – Bahn! Tolik stanic!

MI Nechceš se zdokonalit v... němčině?

JI Radši bych se nasnídal.

MI Vám Čechům chybí sebedůvěra.

Přichází LU se snídaní.

MI Znáte hru na pravdu?

JI Pravda přeci neexistuje.

MI Ale hra ano. Měli bychom se víc poznat. Vždyť jsme z jedné rodiny.

LU Musím říkat pravdu?

MI Každý podle svého gusta.

JI Můžu se ptát na všechno?

MI Politiku do toho netahej.

LU Kdo se bude ptát první?

MI Už se ptáš. Teď já! Co cítíš tady k Jiřímu?

LU Na to snad nebudu odpovídat.

MI Odpovědělas. Teď se ptá Jiří.

JI Co budeme dnes dělat, Luiso?

LU To je hloupá hra. Nenajíme se radši?
MI Až mi odpovíš, co jste spolu vy dva měli.
LU To není fér!
MI Budeš diskvalifikována.
JI Spali jsme spolu. (*začne se hrozně smát*)
MI To si děláte srandu, ne?
LU ... Jiří byl opilý a měl na mě takovou chuť, že mě znásilnil.
JI Ne ne ne ne ne. Tvá sestra využila mé slabé chvílky a svedla mě, protože byla neukojená a moc to potřebovala.
MI Děláte si ze mě srandu, že?
LU Jsem zamilovaná a vyspali jsme se spolu, protože jsme to oba chtěli.
JI Byla by to hezčí pravda než ta, kterou jsi zmínila předtím, ale ani tak to není. Už si vzpomínám. Ty jsi mě moc chtěla a já tebe taky. To souhlasí. Jenže ty jsi pod tím zřejmě viděla něco jiného než já. Měl jsem prostě jenom chuť na sex. To se mi občas stává, když se opiju. I když se sestřenkou se mi to stalo poprvé, to je fakt.
MI Myslíte to vážně?
LU To ty jsi s tím začal! Ty jsi chtěl vědět pravdu!
JI Prostě jsme si dlouho nezašoustali, tak jsme se na sebe vrhli.
MI Věříte vůbec v Boha?
LU Chodím do náboženství dvakrát týdně.
MI Je to špinavost!
LU Co mi tady kážeš? Ty sis ještě nikdy nezaprcal, tak nepoučuj! (*jinak*) Míšo, vzpomeň si, jak je nám spolu dobře, když jsme sami. Pojedeme někam na výlet, co říkáš? Jiří si prohlédne město... Kam by ses chtěl podívat, Míšo?
MI Nemůžu tomu uvěřit.
LU Já taky ne. Ty tomu věříš, Jiří?
JI Proč ne? Nepůjdeme se podívat ven?
Tma.

Čtvrtý obraz

Berlínská zeď postříkaná graffiti namířenými proti SSSR.

MI Tak tady je ta naše slavná zeď. V podstatě už tady nemá být, ale jaksi ještě stojí. Prý na památku. Smrdí, a bude smrdět tak dlouho, dokud se sama nerozpadne nebo někdo nepostaví nějakou novou.

JI Bez špetky ironie musím říct, že kdyby nahoře čouhal ostnatý drát, byla by zeď mnohem působivější. Takhle je docela nevinná. Víš jistě, že jsme v Berlíně a ne někde úplně jinde?

MI Stejně jako bych mohl tvrdit, že jsme na zemi.

JI A jsme teda na východě nebo na západě?

MI Myslím, že jsme zrovna na severu. Ale jinak je to jedno. Teda, lépe řečeno, můžeš si to klidně určit sám. Ale kolem zdi je spíš neutrální zóna. U vás slunce ještě nevyšlo, zatímco u nás pomalu, ale jistě zapadá. Sestra říká, že má z každé strany něco, ale myslím, že je spíš po mamince.

JI Moje matka je pro připojení k západu.

MI Z čeho tak usuzuješ?

JI Je to přirozené, když jí to celý život odepírali.

MI Na východě jsou hotové poklady.

JI Stejně jako pro nás na vaší straně. Nevíme, kdo jsme a kde stojíme, a tak utíkáme jednou doleva, jednou zase víc doprava. Slunce nevychází a není kam zapadnout. Žádný východ, žádný západ. Střed potřebuje rovnováhu, ale ta nám nějak chybí. Říkáš teda, že stojíme v zemi

- MI nikoho?
JI Už to nerozebírejme. Není to jedno?
JI Chci tomu rozumět. Lidi se taky dělí na eskymáky a křováky.
MI To je jiný případ.
JI A přece mají mnoho společného. K čemu by jsi chtěl dospět?
MI K absolutnímu poznání a vědění.
JI To by chtěl asi každý, ne?
MI Ale já to myslím jinak.
JI A jak? Každý to myslí jinak.
MI Kam půjdeme teď?
JI Kde jsme ještě nebyli. Chtěl bych konečně najít východ.
MI Bojím se, že je to složitější, než se zdá. Rádi bychom věci zjednodušovali, ale dobře víme, že je to až příliš složité na to, abychom to pochopili.
JI Je to prosté. Zdi začali stavět lidi. Jíst, pít a spát jim nestačilo, potřebovali k tomu ještě vymýšlet. Jenže k tomu, aby sis mohl vymýšlet, potřebuješ zázemí, ochranu, bezpečí. Mám chuť ji přelézt, ale asi je to opravdu moc vysoko.
JI začne skákat, jako by chtěl překonat zed'. Pak se přidá i MI. Předhánějí se, kdo skočí výš. Zvuk rychlovlaku. Tma.

Pátý obraz

(Ze záznamu.)

- LU Čekám, co mi k tomu řekneš.
JI Všichni čekají, co řekneš. Celý svět je zvědavý na to, koho miluješ a co si myslíš.
LU Tak a teď si popovídáme v klidu, dobře?

JI Dobře.
LU Uvědomuješ si, že tím, co jsi spáchal...
JI Co jsme spáchali...
LU ... se zavazuješ k něčemu vyššímu?
JI K ničemu, sestřenko, absolutně k ničemu.
LU Ničemo.
JI Naivko.
LU Stop. Vrátime se na začátek. Kdo koho sváděl?
JI Pořád dokola to samé! Nikam to nevede. Nic ti nedlužím a ani po tobě nic nechci.
LU A co když všechno řeknu rodičům, až se vrátí?
JI To neuděláš.
LU Co ty víš, co já udělám a čeho všeho jsem schopna.
JI V tom případě jsi nevyrovnaná nána.
LU Mohla bych tě proklínat, ale neudělám to, protože tě mám ráda.
JI Nerozumím ti. Máš ráda především sama sebe. Proto by jsi byla ráda, abych tě miloval.
LU A ty se nemáš rád?
JI Jestli někdo takový existuje, tak ano.
Luisa je zjevně hovorem zaujatá a bere to příliš vážně.
LU Mluvíš tak moudře a učeně; od začátku jsem věděla, s kým mám tu čest. Víš, když jsi přijel, hned jsem poznala, že v sobě máš přesně to, co bych zrovna potřebovala. U nás nejsou takoví lidi jako ty a zároveň jsem si uvědomila, že v sobě musím tu jinakost rozvíjet a ne potlačovat. Mám přece v sobě taky slovanskou krev.
JI Nejsem schopný milovat, rozumíš?
LU To je proti přirození. Každý normální člověk potřebuje vedle sebe někoho druhého.
JI Přestup na trasu S nekonečné silnice cesty vedou přes neprozkoumané hranice.

(nebo:)

Pro lásku se nadechni,
pro lásku jdi za dveře;
dlouho čekat nenech ji,
odháněj své soupeře.

LU Žiješ v samých otázkách a hádankách.

JI Lepší než žít v odpovědích.

LU Skončíš špatně.

JI Co je špatně?

LU Máte s bratrem mnoho společného.

JI Taky ho miluješ?

LU Mám ho ráda.

JI Něco ti povím, Luiso. Když vidím olizující se dvojice, je mi špatně. Páření je začátkem konce.

LU Chceš se se mnou milovat?

JI Už ne. Bohužel. Je mi líto. Možná, až se zase napiju a nebudu vědět, co dělám. Až se budu nudou šírat tak, že ti ho tam vrazím, abych ho zase vytáhnul.

LU Přeji si, abys nás opustil.

JI Myslím, že si teď s Míšou docela rozumíme a asi by ho to zrovna moc netěšilo, kdybych se vrátil domů. A navíc mám ještě nějaké povinnosti vůči vašim rodičům, takže bych docela rád počkal, až se vrátí z dovolené.

LU Dělá ti to dobře, manipulovat s lidmi kolem sebe?

JI Přijel jsem vyjednávat. Ostatní mě nezajímá.

Šestý obraz

Znovu byt. Stěna, která připomínala cosi ve stylu pseudoakčního abstraktního umění, se však proměnila v berlínskou zeď poznamenanou tagy a jinými graffity, stojící původně před domem. To, čeho se hrdinové nejvíce obávali, se tak stalo součástí jejich obýváku. Stále na zdi obrázek I ♥ BERLIN, možná trochu nakřivo. Kluci si hrajou s názory ve stylu tvrdých neoblomných chlapíků s černými brýlemi.

MI Všechny ty řeči nic neřeší. Jsou to plané kecy do prázdna. Shluk písmenek ve prospěch menší nudy, ve prospěch vyššího celku. Rozboření ticha v nekonečno. Nic tím nevyřešíme ani nezměníme. Lidstvo si nežije lépe než před pár stoletími, jsme na tom úplně stejně.

JI Informace nás strhávají a vytváří mylnou představu o tom, že se něco děje. Pravé problémy jsou však někde jinde a ty za nás pokrok nevyřeší. Říkal jsem jí, že jsem nejšťastnější, když řeším tyhle věci.

MI Dialogy nás sice posunují, ale hnacím motorem nejsou samotná slova.

JI To už určitě někdo napsal. Co bude dál, za pár let?

MI Více informací, více peněz, sjednocený svět a výlety do vesmíru. Neustálá hra o tom, co všechno podstoupíme, vytrpíme a vydržíme. Ale – co z toho?

JI Jsme spojeni s vyššími silami a ty nám říkají, že máme jít dál. Nepůjdeme do ZOO?

MI Máš na zádech čmouhu od stěny.

MI přistoupí a otře Jiřímu záda, přičemž se jeho dotyky stanou podezřele láskyplné.

JI Co to děláš?

MI Nemůžu tě hladit?

JI Ty jsi na kluky?

MI Ty ne?
JI Ještě si nejsem stoprocentně jistý – ostatně každý neustále hledá – ale řekl bych, že mě muži nepřitahují.
MI Každý to v sobě má. Jenom to musí nechat otevřít a pak to jde samo.
JI Chceš říct, že za naším přátelstvím bylo celou dobu něco jiného?
MI Neřekl bych, že je to přátelství. Je za tím přece mnohem víc. Nebo se mýlím?
JI Všechny naše rozhovory měly směřovat k tomu, abychom se spolu nakonec vyspali? To je nechutné. Hnusí se mi to!
MI Myslel jsem, že k tomu, aby ses vyspal s holkou, se potřebuješ opít. Dobrá, zapomeneme na to, budeme jenom kamarádi. Nic po tobě nebudu chtít.
JI To jsem si o tobě nemyslel. Nemohl jsi mi to říct?
MI Myslel jsem, že jsme kamarádi, kteří by za sebe položili ruku do ohně, a přitom...
JI A přitom tvé myšlenky směřovaly celou dobu úplně jinam.
MI Jsme pořád přátelé!
JI Luiso!
MI Co blázníš?
JI Luiso?
Vejde Luisa.
LU Copak? Změnilo se něco, že mě najednou potřebuješ?
JI Všechno se změnilo. Jedu pryč, jak sis přála.
LU Proč?
JI Zeptej se tady brášky.
LU Pohádali jste se?
JI Tvůj bratr je pěkný pokrytec. Pomohl mi zbavit se tě jenom proto, aby mě získal sám pro sebe.
LU Jak to myslíš?

JI Míša mě totiž miluje.
LU Milu... Míšo, ty jsi buzerant?
MI Jak to můžeš nazvat tak škaredě?
LU Proč jsi mi to tajil?
MI Nic jsem ti netajil. Nikdy ses na to neptala.
LU Myslela jsem si to. Takže celou dobu jsi byl ke mně surový jenom proto, že jsi byl zamilovaný? Ubožátko!
JI Ubožátko? Grázl je to!
LU Nejradši bych ti všechno odpustila, ale tak jsi mi ublížil, že bych ti to teď měla vrátit.
JI Vrať mu to!
LU *(Jiřímu)* A ty ho teda nemiluješ?
JI *(Luise)* Po tomhle budu tisíckrát raději milovat tebe.
LU Opravdu? Míšo, odpouštím ti.

Telefon.

Ano, prosím? Ano, to jsem já, mami. Prší, zeď je na mém místě a nakoupit jsem byla dneska já. Cože? Přijedete? Ale to přece nejde! *(Michaelovi a Jiřímu)* Naši se zítra chtějí vrátit! Prý by tě rádi viděli.

JI Ale já přece odjízďím.

LU *(do telefonu)* On už ale přece odjíždí! *(Jiřímu)* Ty odjíždíš? *(do telefonu)* Dobře. Vyřídím. Pozdravím.

Zavěsí.

Rodiče vás oba pozdravují a tobě vzkazují, že se máš ještě zdržet.

JI V tom případě bych měl zůstat. Rodinné vztahy by se mohly zhoršit.

MI Zmiz. Sbal si věci a okamžitě vypadni.

JI Ale copak?

MI Jsi parazit, víš to? Absolutně nás vysaješ a když už není, co by za to ještě stálo, stáhneš se. Nechápu, jak jsem mohl být tak hloupý. Rodiče do toho netahej, mohli jsme

to změnit sami. Ale teď už je pozdě. Proto si raději sbal všechny ty vymoženosti a vypadni z našeho života.

JI Jestli jsou vaši rodiče tak prudcí a vznětliví jako vy, možná by to bylo lepší. Jenže já jsem přijel hlavně kvůli nim. Mám jim osobně předat pozvání na návštěvu k nám do Česka.

MI Vzkážu jim to a vysvětlím, proč jsi odjel.

JI Naše matky se budou nenávidět do smrti.

LU A to jsou prosím obě Češky.

JI Od začátku jste se mě chtěli zmocnit a vykořistit užitek pro sebe, i když jste věděli, že to není správné – už jenom proto, že jsme příbuzní. Ale o tom už ani slovo. Nechci už nikoho proklínat a obviňovat, každý neseme svůj díl viny, a jsme si toho vědomi. Půjdu se projít do města, jestli dovolíte.

LU Můžu jít s tebou?

JI Co mi zbývá? Chceš jít taky, Míšo?

MI Zůstanu doma.

LU Ty nejdeš?

MI Ne.

LU Tak já taky zůstanu. Stejně bych měla uklidit, než přijedou naši.

JI Tak se tady mějte.

Odejde. Tma.

Sedmý obraz

Někde (kdesi). Přítmi, šero; vidíme pouze nejasné houpající se siluety. LU + MI jsou v strnulých, skleslých pózách a nic neříkají. Až když je ticho nesnesitelné, LU promluví.

LU Jsi nacista a ještě k tomu narcista.

MI Holá hlava by mi neslušela?

LU Měli bysme se mít zase rádi. Nemůžeme proti sobě bojovat.

MI A co chceš teda podniknout?

LU Musíme spojit své síly, Míšo. Musíme se zklidnit, nevšímat si ho. Čím víc se ho budeme stranit, tím víc se o nás bude zajímat. Když to nebude zabírat, využijeme chvíle, opijeme ho a svedeme.

MI A co naši?

LU Tím se teď nemusíme zabývat.

MI Chceš, abychom vedle sebe byli nazí?

LU Nemusíš se svlékat. V nejhorším to udělám sama. Znovu. Nepotřebuju tě k tomu. Jen jsem ti chtěla dát možnost se svobodně zmocnit toho, co jsi chtěl. Ty časy, kdy jsme soupeřili, už jsou pryč. Já mám něco, ty máš něco.

MI To ho máš opravdu pořád tak ráda?

LU Já už ani nevím. Ale čím víc je to nemožné, tím víc to chci a tím víc mě to přitahuje.

MI Bude to vlastně taková nevinná pomsta. Jestli bude příležitost, uděláme to. Aby poznal, jaké to je, když si s někým někdo zahrává.

LU Občas si říkám, že jsi hloupý, ale jsou momenty, kdy si naprosto rozumíme.

MI Budu se ho dotýkat!

LU A nejenom to! Budeme jedním tělem!

MI Luiso?

LU Copak?

MI Vidím před očima své dětství.

LU Ohne Sentiment, bitte. Nebud' přecitlivělý.

MI Jsem malý usmrkaný chlapeček, co chodí donekonečna kolem zdi v naší ulici a přemýšlí, jak by se dostal na druhou stranu. A ono se pomalu stmívá a do toho začne pršet a on nemůže na nic přijít a tak neustále chodí a běží a skáče a ono se pořád nic neděje. Luiso, on pláče a teď chce taky plakat, ale už to zapomněl a tak to nedokáže.

LU No tak...

MI Bojím se něčeho hrozného!

LU Nemáš důvod se bát.

MI Ale něco se stane!

LU A proč by se nestalo?

MI Co to má v sobě za magnet? Nevysnili jsme si ho náhodou?
LU Raději o něm nemluvme.
MI Tak co budeme dělat?
LU Cokoliv, ale jedeme v tom spolu!
MI Zvlášť.
LU Bez sebe se nikam nedostaneme, rozumíš?
MI Opravdu to chceš?
LU Mám sto chutí udělat něco, aby už to skončilo.
MI Zhasni světlo. Budeme si povídat.
LU Jako když jsme byli děti.

Osmý obraz

Byt. MI+LU+JI sedí opět vedle sebe na pohovce v nepřírozených pózách v očekávání příletu rodičů. Na stole uchystán raut.

LU Už tady dávno měli být.
JI Třeba se jen zpozdilo letadlo. To se občas stává.
MI Neotevřeme zatím víno?
LU To se nesluší. Přivítat rodiče s otevřenou lahví je nezdvořilé, Michaeli.
JI Moje řeč. Navíc na něj vůbec nemám chuť.
MI Nechce se mi jenom čekat.

Tma. Po dvou hodinách.

LU Měli bychom zavolat aeroliniím, jestli se s letadlem něco nestalo.
MI Co by se s ním mělo stát?
LU Nedejbože! Ani se mi tam nechce volat, abych to tím třeba nepřivolala.
MI Raději otevřeme to víno.
LU Michaeli! Rodiče tady můžou být každou chvíli!
JI Půjdu si číst.

Telefon.

- LU Stalo se něco? Ano. Ano. Ano. Tak ahoj. Mějte se.
Zavěsí.
- Znovu se do sebe zamilovali.
- JI A co to pro nás znamená?
- LU Že tam zůstali. Tobě se, Jiří, moc omlouvají, ale přijedou až příští týden.
- JI Začínám mít pocit, že si ze mě vaše rodina utahuje a že jste se proti mně spikli.
- MI a LU na sebe významně mrkají.*
- MI *(otevívá víno)* Vždyť zase není tak zle. Napijme se na zdraví.
- JI Spíš na rozloučenou. Zítra ráno odjíždím.
- LU Ale to přece... Chceš, aby se naše rodiny nenáviděly navždy?
- JI Nenáviděly se odjakživa, tak proč by to měly jejich děti napravovat? My se snad zbožňujeme? Ty by sis přála, abychom žili v jednom bytě další týden?
- LU Rodiče ti to zaplatí.
- JI Moc dobře víte, že jediné, po čem opravdu toužíte, je, aby to co nejrychleji skončilo. Nabízím východisko. Pravda – happyend to zrovna není, ale – je to konec. Odjedu co nejdřív. A co tady s váma vůbec sedím, když nemusím?
- LU Sobče! Sedni si a poslouchej! Neuvědomuješ si, že takhle se nikam nedostaneme? Nemůžeme přikládat dříví do ohně, musíme ten oheň hasit.
- JI Co pořád máte s tím ohněm? (...) Fajn, takže já tady s váma budu proti své vůli jenom proto, aby bylo na oko všechno v pořádku, zatímco mě uvnitř bude strašně svírat, jak jste ubozí a neschopní chtít něco doopravdy změnit.
- LU A teď toho mám dost! Chceš být s náma zadobře nebo ne?
- JI Bylo by to krásné, ale asi je to nemožné.

LU Teď na všechno zapomeneme a začneme to znova, od začátku.

MI Napijeme se čistého vína a budeme mít před sebou čistý stůl.

JI Směšné!

MI Zkusme to.

LU Za zkoušku nic nedáme.

MI Ber to jako příležitost. Příležitost něco změnit.

JI Člověk už neví, do čeho se vrhá a do čeho se zase namočí. Nevím, co vám mám věřit, jestli aspoň něčemu. No dobrá, zkusím to. Nemůžu nic ztratit. Jsem poučený a žádné větší neštěstí mě nečeká, když zase udělám chybu. Dobrá, tedy přijíme si.

MI rozleje víno do číší a pak všichni povstanou a přijíjí si.

MILUJI Na... !

LU Tak a teď jsme na úplném začátku. Vzpomínáte si?

MI, LU, JI pijí rychle.

MI Nedáme si jointa?

LU To bysme mohli.

MI odpálí jointa a nechá jej kolovat.

JI Co to je? (*potáhne si*) To je síla.

MI Tenhle model najíždí docela rychle.

LU Zaplatřpámbu.

JI Mám pocit, že jsem na jevišti a že se na mě dívá spousta lidí.

MI A zdá se ti, že všichni čekají, co řekneš? Taky to mívám.

LU Chcete být středem pozornosti.

JI Ne, vůbec ne. Nejradši bych zmizel z toho jeviště a šel se třeba vykoupat nebo spát.

MI Jedinečnost okamžiku. Holá přítomnost. Zamilované dvojice slov. Vzpomínáš, Jiří?

JI Je to tak dávno. A přítom... na dosah ruky.

- LU Ležela jsem na gauči a tajně doufala, že co nejdřív přijdeš a budeš se se mnou milovat. Vůbec jsme se neznali a po tom jsem měla pocit, že znám každou tvoji buňku, každý atom, celou tvou bytost.
- JI Zbožňuju pití a sex.
- LU Kdo by to neměl rád. Ten večer jsem zjistila, že jsi vlastně hrozně slabý, tak malinký a ubohý ve své podstatě a chtěla jsem tě chránit.
- JI Nikomu nebudu patřit. Nikdy.
- MI Nikdy nepřijdeš na to, kdo vlastně jsi a co potřebuješ. Někde to tam máš zakořeněné, ale stopy z minulosti ti brání se otevřít. Odevzdat se lidem kolem sebe. Jaké jsi měl dětství?
- LU Máme tě rádi – stačí si jenom uvědomit, že jsme ti věrní a kdykoli si na nás vzpomeneš, tak ti pomůžeme.
- MI+LU neustále něco popíjejí, JI má jiné starosti.*
- JI Pomoc!
- MI Stalo se něco?
- JI Motá se mi hlava.
- LU Lehni si.
- MI Napij se, uleví se ti.
- LU rozloží pohovku tak, aby se na ní dalo ležet. JI si lehne a MI+LU ho obklopují z obou stran.*
- LU Už je ti lépe?
- JI Trošku.
- MI Ano, takhle je to lepší.
- MI+LU si k Jiřímu lehnou a začnou se ho jemně dotýkat.*
- LU Jsme rádi, že jsme s tebou, víš o tom?
- MI Co kdybychom tě svlékli?
- JI Nejdřív vám řeknu pohádku.
- LU A o čem?
- JI O nás. Chcete?
- MI Zbožňuju pohádky.

LU A já před pohádkou zarecituji.
Pusu dám ti pěkně velkou
až budu tvou hlasatelkou
tvého mládí v MTV
vlajky se nám podiví.
Přijde nový, velký svět
všechno lidstvo bude smět.
Pro lásku a pro sebe
vstoupím s tebou do nebe.

JI To stačí. Zavřete oči.

MI Už mlčíme.

LU Ani nedutáme.

MI Jsme napnutí.

JI Byl jednou jeden dům a v tom domě byly čtyři stěny. A v
těch stěnách žili dva lidé.

MI Tři!

LU Dva!

JI I když byli pořád zavření, byli moc šťastní, protože jedna
z těch stěn byla průhledná. Vždycky, když jim bylo
smutno, dali si před tu zeď dvě židle, chytli se za ruce a
dívali se skrze ni.

MI A co viděli?

JI Jak kdy. Hlavní ovšem bylo, že se na ně někdo díval, a to
je utvrzovalo v tom, že nejsou sami. Sama láska by je
totiž nezachránila, kdyby se nemohli dívat ven. Jednou se
jeden z nich rozhodnul, že zeď zbourá. Rozběhnul se a
proskočil tou stěnou, která zůstala celá. Druhý človíček se
trápil a taky se zkoušel dostat ven, protože bez toho
druhého mu bylo smutno. Ale nedařilo se. Zeď človíčka
nepustila.

MI a LU usínají.

Člověk musel zůstat uvnitř. Moc se trápil, pak se však rozhodnul, že tomu udělá konec. Vzal si židli a díval se zase skrze čtvrtou stěnu. Den co den, noc co noc pronikal do jiné dimenze, a bylo mu moc dobře. Díval se tak dlouho, až jednoho dne uslyšel hlas: „Takhle by se to nikdy stát nemohlo. Takoví lidé nikdy neexistovali, ani ten příběh. Všechno je to holý výmysl a raději si nic nemysli, protože jsi nikdy nežil a nikdy se ti nic takového nestalo a ani nezdálo.“ A to je naprostý konec. Konec pohádky.

JI se podívá, co na to Luisa s Michaelem. Tvrdě spí. JI se opatrně zvedne a odcupitá vpravo. Za chvíli vyběhne s kufrem. Naposledy se ohlédne, vezme všechny tři klíče z věšáku a odejde levými dveřmi, které zamkne.

Pomluva

Je ráno. Svítí slunce. Nejprve se probouzí Luisa, která vzbudí i Michaela. Hledá Jiřího, ale marně. Pokusí se vyjít ven, jenže dveře jsou zamčené. Začne hystericky bouchat do zdi, potom se proti ní začne rozbíhat, jako by ji chtěla vší silou zbourat. Padá obrázek I ♥ BERLIN. Michael nehnutě sedí na pohovce, dívá se před sebe a pláče.

K O N E C

Bastyen Wrutti Manévry

(rekapitulace v deseti obrazech)

68S89S68S89S68S89S68S89S68S8
9S68S89S68 S89S68S89S68S89S6

První obraz

Vrt a Helenka spí v posteli. Měsíc je v úplňku.

VRT (*vykřikne ze spaní*) Nee! Slyšela jsi to?

HELENKA Co bych měla slyšet?

VRT Ten hukot přeci!

HELENKA Něco se ti zdálo. Jsou to jenom auta.

VRT Nejsou to auta. Jsou to tanky.

HELENKA Člověk aby se pořád bál. (*uklidňuje ho*) Byl to jenom sen.

VRT Tak už je to tady. HELENKA Slyším hlasy.

VRT Křičí... Transportéry jedou vpřed. Rachotí, probudí celé město. Na obzoru vidím továrnu. Matky, šrouby, plechy. Všechno piští, řinčí, bubnuje. Jako když prší. Z nebe padá kov. A ten hluk! Nesnesitelný rámus, co mi rve uši.

HELENKA Venkov ti udělá dobře. Pojedeme pryč.

VRT Nikam nás to nepustí. Před tím neunikneme!

HELENKA Bojíš se?

VRT Bál jsem se. Smrti. Teď se bojím žít. Mám strach z toho, co je a ještě větší z toho, co přijde.

HELENKA Kdo by se tady měl strachy třást, jsem já, ubohá ženská! Ty jsi byl vždycky srab, neschopnej něco změnit. Ale teď se musíš pochlapit, čekáme spolu dítě.

VRT Kdoví, jestli je vůbec moje a ne toho frajera, kterýho si sem vodiš.

HELENKA Ještě s tím začínej!

VRT Třeští mi hlava! Zblázním se!

HELENKA Krucinál, co v té hlavě vůbec nosíš? Vzpamatuj se!

VRT V hlavě mám zvony. Odbíjejí půlnoc. To nesnesitelné ticho!

HELENKA Před chvílí jsi slyšel tanky. Není ti něco?

VRT A letadla, vlaky, lodě, rakety... Šumí. Musím jít do boje.

HELENKA Ty by jsi chtěl, abych se z tebe zbláznila, vid? Ale ne, kdepak, jeden blázen na rodinu je až dost!

VRT Viděla jsi dneska hvězdy?

HELENKA Krucinál fagot, přestaneš už s tím? Jsou pořád stejně daleko.

VRT Jo. Jsou jich tisíce, statisíce, možná milióny!

HELENKA Víc než nebožtíků.

VRT Jejich počet se zvětšuje. A teď si představ, že každá z těch hvězd by mohla být naše slunce, kdyby byla tak blízko země. Neměli bychom jedno slunce, ale třeba pět! Představ si to, pět sluncí!

HELENKA Zdechli bysme vedrem.

VRT Ne, umřeli bychom z toho světla, které by prostoupilo naše duše! Věčně bychom se usmívali a lidi by si pak nemohli říct nic špatného, protože by je u srdce tak hřálo, až by jim časem muselo puknout!

HELENKA Zapomeň na to, fantastó. Potřebujeme jíst. Přežít, to je aktuální.

VRT Nechci se bít za něčí ideje!

HELENKA Chlap budeš jedině tehdy, když se mi před očima nebudeš skládat a všem jim to tam pěkně nandáš. Jasný? Já jsem taky jenom ženská a mohla bych se pak složit, až tu nebudeš. Budu se k tobě modlit a ty mi za to zaruč bezpečný život.

VRT Zdály se mi tak ohavné věci!

HELENKA Cítím, že se ve mně rodí nový život, jsem silná jako nikdy jindy, ale flintu na zádech za tebe nosit nebudu.

VRT Nezvládnu to.

HELENKA Vůbec mě neposloucháš!

VRT Odstěhuju se.

HELENKA To dítě je vážně tvoje. Ale už tě nemiluju. Nechám si ho vzít.

Tma.

Druhý obraz

Zatuchlý, špínou přeplněný byt. Na první pohled je jasné, že v něm bydlí někdo jako budoucí stará panna nebo nešťastný homosexuál, kteří spolu mluví o pitomostech jen proto, aby se rozbořením ticha v nekonečnu ujistili o své existenci.

VAL Četla jsem, že vydáváním hlásek se člověk osvobozuje od samoty.

CHRT Je to jen literatura.

VAL A taky jsem četla, že když člověk nečte...

CHRT ... osvobozuje se od literatury. Vadí ti, že nečtu?

VAL Nerozšiřuješ si obzory.

CHRT Na co bych si je taky rozšiřoval, když tvrdnu sedm dní v tejdnu s tebou v tomhle zasranym bejváku?

VAL V práci se přece pohybuješ mezi lidmi.

CHRT Víš, že to nejsoulidi.

VAL A já jsem podle tebe co?

CHRT Hádej!

VAL Odtučněná kráva se zakyslým mlíkem, slízla jsem to od tebe nejmíň stokrát. Helena říkala, že se vůbec neumím oblíkat, že prý rychle stárnu a že s takovou nikdy nebudu mít chlapa. Myslíš, že na tom něco je?

CHRT Nejmíň stokrát jsem ti říkal, že se nikdy nevdáš, stejně jakože jsem stoprocentně přesvědčenej o tom, že nás už nic nepřekvapí. Já mít chlapa taky zřejmě nebudu – proč bych si teda rozšiřoval obzory?

VAL Musí být přece nějaká naděje!

CHRT Většinou umírá poslední.

VAL Naděje nikdy neumírá!

CHRT Zato my umíráme! Podívej se na mě!

VAL Co bude dneska v televizi?

CHRT Můžeme ji zapnout. (*zapne ji*)

VAL Nechci se dívat! Víš, jak to vymývá mozek?
CHRT Proč ses teda ptala, co tam dneska je?
VAL Klidně bych se i podívala, kdyby tam něco bylo... *(vypne ji)* Cítím se hrozně slabá.
CHRT To nikoho nebere. Společnost už se docela nudí těma donekonečna omílanýma kecama. *(zapne TV)*
VAL A pak že přátelství je láska bez křídel! *(vypne TV)* Máš mě aspoň trochu rád?
CHRT Jestli trpíš nedostatkem sebeúcty, jdi se vypsát do deníčku. Hlavně se prosím tě nedívej do zrcadla; od rána do večera totiž nemyslíš na nic jinýho než na sebe a na svoje vyhaslá kukadla, který stejně nepřemaluješ... Takže koukej zmizet, zavři se do pokoje a vybreč se, nejlíp o tom napiš básničku. Mě do toho netahej, já mám tvých starostí až po krk. *(znovu zapne televizi)*
VAL Ty vůbec nevíš, co říkáš!
CHRT Ty to snad víš? Co jsi těma svýma řečma změnila? Nic! Já si nezašoustám, ty už vůbec ne. Jediná cesta, jak nepropadat nihilismu, je naučit se s ním žít. Měla by ses občas mrknout na telku, aby sis vzala příklad – no, podívej se – třeba ten, no... jak se jmenuje?
VAL Je jí pětadesát a přitom si už třicet let hraje na dvacítku.
CHRT Je to fešák. Jak to jenom dělá?
VAL Jak to vlastně děláš, když máš chuť...?
CHRT Cojako?
VAL Vždyť mi rozumíš... *(zeslabí zvuk TV)* Proč si vlastně projednou navzájem nevypomůžeme? Ty bys ženskou přefiknout nedokázal?
CHRT To radši doživotní celibát.
VAL Udělali bychom si romantický večer při svíčkách, s kapkou vína, kapánek bysme si popovídali...

CHRT Víno pijeme pořád.

VAL A pořádně si to rozdali, co, cukrouši? Nejseš přece tak ošklivej chlap. Možná krapet vyhublej, ale to se dá spravit. Víím, že máš v šuplíku časopisy a že nad něma masturbuješ malou chvilku po tom, co se na pár kroků vzdálím, ale jediné, co potřebuješ, je maso, živé maso!

CHRT Potřeboval bych akorát smrt, abych se za sebe nemusel tak stydět. Víš, jak mi je trapně, když si to udělám? Zažilas někdy ten skličující pocit?

VAL Všichni ho zažili, miláčku, a kdo říká, že ne, lže, a ten, kdo lže, přece i krade. Neviděls někde moje složenky, Chrte?

CHRT Kde jsi vzala tu drzost obviňovat mě z krádeže? Chtěl jsem ti je zaplatit.

VAL Abych měla na nájem? Jsi strašně laskavý, ale nikdo se tě o to neprosil, teplouši. Děláš to, aby ses zviditelnil.

CHRT Jsi strašně staromódní. Nechceš konečně vměstnat do naší hry trochu opravdovosti?

VAL To tady mám začít skákat jako opice, abych někoho mermomocí přesvědčovala o svých schopnostech nebo něčích omylech? Mám se rozkřičet, aby mě všichni ti tupci pochopili v tom, jak jsem nemocná? Dobře, začnu řvát. Napočítám do tří a pak si zacpěte uši, protože takový křik jste ještě nikdy neslyšeli. Raz!... Dva!... Tři!... *(a je ticho, po kterém se začne zhluboka smát – naráz to utne a vypne zvuk TV)* Pořád tady není správné dusno?

CHRT Ne.

VAL Škoda, že nemůžeme mít děti. Život je svině i bez nich, ale s něma je možná smysluplnější.

CHRT Podal jsem inzerát.

VAL Budeme adoptovat?

CHRT Na to se inzeráty nepodávají.

VAL Hledáš přítele!
CHRT Pronajmu místnost vzadu za skříní.
VAL Tu tajnou?
CHRT Jakou tajnou, prosím tě? Je jenom neobydlená. V tom je celé její tajemství.
VAL Zní to jako pohádka. To máš z tý blbý televize. Už se ti nějaký blázen ozval?
CHRT Jeden už jo, ale byl to nějaký blázen.
VAL Myslím, že nám to oběma prospěje po těch letech, co spolu takřka z donucení žijeme. Proč jsme to neudělali dřív? Nezávislý pohled – to nám celou dobu scházelo!
CHRT Třetí oko!
VAL Konečně se něco změní! V kolik jdem zítra do práce?
CHRT Až vstaneme.
VAL Dojdu pro víno.
CHRT Někde tu bude na špeka.
Tma.

Třetí obraz

O pár dní později. Vejde Chrt a Vrt.

VRT Tady bych jako bydlel?
CHRT Ne, v pokoji za skříní.
VRT Jako na půdě?
CHRT Je to skoro na střeše, ale moc času na úpravy to nezabere.
VRT A cože tak najednou?
CHRT Potřebujeme třetí rozměr.
VRT Vy a vaše žena?
CHRT Já a moje družka spíš. Ještě jsme spolu nespali.
VRT A protože nemůžete mít děti, rozhodli jste se pro jistou

výpomoc v podobě nájemníka. To je ovšem pochopitelné.
Já jsem Vrt.

CHRT Nic si z toho nedělejte, jmenuju se Chrt. (*potřásají si rukama*) Nebudeme si tykat – teda v případě, že byste tady s námi chtěl bydlet?

VRT Neodtlačíme skříň, abychom se dostali k jádru věci?

CHRT Ale samozřejmě! Obávám se však, že tam nebude příliš světla.

VRT Nu... uvidíme.

Oba popojdou ke skříni a snaží se ji odtlačit.

CHRT + VRT Ráz... dva... tři!

Až odsunou skříň, zbytek bytu zalije neočekávané množství světla.

VRT Že prý je tam málo světla! Nic nevidím!

CHRT No vidíte, že nicnevidíte.

VRT Zatarasme to!

Vrátí skříň na původní místo.

CHRT a VRT A je to!

VRT Takhle tam svítí často?

CHRT Nemám ponětí.

VRT Kdy jste tam byl naposled?

CHRT Nevzpomínám si.

VRT Proč jste se o tom nezmínil v inzerátu?

CHRT Nepovažoval jsem to za důležité.

VRT Je tam spousta světla a myslím, že by se na tom dal udělat kus práce. Jedna věc mi ovšem stále nejde do hlavy – proč chcete, aby s vámi dvěma bydlel ještě někdo třetí?

CHRT Už jsem vám odpověděl: máme jen dvě oči! Tedy – dvoje oči. Dvakrát dvě jsou čtyři a do tří, tedy do šesti nám schází jeden pár.

VRT Chtěl byste synáčka?

CHRT Spíš dcerušku.

VRT Potřebujete peníze?

CHRT Jakosůl!

VRT Kolik že to chcete?

CHRT Jste slušný člověk – mohli bychom se nějak dohodnout... snad.

VRT Nedá se tu dýchat, je tu málo světla...

CHRT Nestěžuju si.

VRT Všude tu máte špínu. Můžu otevřít okno?

CHRT Poslužtesí.

VRT (*otevře okno*) Něco se vám nezdá?

CHRT Nechtěl jste se zeptat, jestli nemá zájem ještě někdo jiný?

VRT A má snad?

CHRT Zatím jste jediný – chci říct – nikdo jiný se ještě neozval.

VRT Tak už ani jiné nabídky nepřijímejte. Nic se totiž nemá nechat prošumět mezi prsty jen tak. Ale na druhou stranu zase – dvakrát měř, jednou řeš, že?

CHRT Nebo taky – důvěřuj, ale prověřuj...

VRT Dobrá hospodyňka i pro pírkó přes plot skočí! Lepší přece vrabec v hrsti nežli holub na střeše...

CHRT Darovanému koni se na zuby nehledí!

VRT Nepřijdu vám zábavný?

CHRT Přijdou s vámi velké změny.

VRT Takových už bylo! Vynoří se, párkrát pohrozí, způsobí malý zmatek a zase se vytratí... V podstatě se ale nic nezmění. Pořád ty samé šachy. Chci říct – pořád ty samé rošády. Co byste řekl tomu, kdybychom byt kapku přestavěli? Vymalujeme, nakoupíme nový nábytek... Do bytu se musí dostat trochu kyslíku, abychom se časem nezadusili. Myslíte, že by bez něj Gogh namaloval své obrazy? Bez čerstvého vzduchu?

CHRT A nemyslíte, že si taky kvůli němu uřezal ucho?
VRT Každá odvaha něco stojí.
CHRT Stejně umřeme.
VRT Hlavně nesmíte být tak laxní – to pak nejste hoden velkých změn. Z života se musíte radovat! Kde je vlastně vaše družka?
CHRT Raduje se ze života.
VRT Jak to myslíte?
CHRT Pracuje.
VRT Vy tedy nepracujete?
CHRT Momentálně jsem nemocný.
VRT Až se to vybarví, uzdravíte se.
CHRT Začínám se zotavovat.
VRT To je tím vzduchem. Co se týče minulosti: jste čistý?
CHRT Pardon?
VRT Pojdme si tykat, ať naše plány nezní tak oficiálně...
CHRT Jsem Chrt.
VRT A já Vrt.
CHRT Čau, Vrte.
VRT Zdar, Chrte.
CHRT Nájemné projednáme později.
VRT Abys mi rozuměl – chtěl bych s vaší pomocí provést malou revoluci, aby se nám tu společně žilo líp.
CHRT + VRT
Třeba hned
změňme svět
tím, že pět
budeme...
Barev sled
ze sprayů
na svou zeď
natřeme.

Červená epocha u konce s dechem je;
na stěnách z obrázků visí pot – strhnem je!

Tma.

Čtvrtý obraz

Téhož dne večer. Na gauči jsou uvelebeni Chrt a Vrt. (Dveřmi) vejde Val – v jedné ruce drží číši s vínem a v druhé kus chleba. Posadí se mezi ně a demonstrativně vhodí krajíc do číše – poté, co si kousla.

VAL A teď už jsem taky zasvěcená! Kdo se napije první?

VRT Kdy začneme s malováním?

VAL Nenapijeme se nejdřív?

CHRT Nemáme barvy.

VRT Moderní doba po nás přece vyžaduje, abychom šli s ní. To znamená, že člověk nového věku si zajede autem nakoupit barvy, přes počítač vyřídí úkoly do práce a potom si dá jointa, aby mohl co možná nejosobitějším způsobem vymalovat. A než aby se díval na zprávy, radši se jde vyspat.

VAL Proč takhle nežijeme už dávno?

VRT Zřejmě jste nebyli in.

CHRT Ode dneška bude všechno jinak!

VAL Cítím, že se stane něco velkého. Už se tomu nedá vyhnout, prostě už se to musí stát. Vzrušením mi buší srdce. Stačí abych zakřičela, a celý svět se zvrtně vzhůru nohama! Připadám vám naivní? Já vám to teda dokážu! Připíjím na obrovskou změnu, kterých už sice společnost zažila spoustu, ale my ještě ne! (*pozvedne číši a vypije ji*) Raz!... Dva!... Tři! (*rozbije sklenici - nejlépe v rukou. Po chvíli*) A bylo ticho.

Všichni tři se tomu napjatě zasmějí, jako by to byl nějaký dobrý vtip.

CHRT Špatně vystavěný je to. Od začátku až do konce. Jinak bychom se přece smáli častěji, nemám pravdu? Je to všechno hra – a když se přece hraje, tak se směje. Nebo ne?

VRT Jenže my v té hře účinkujeme, jestli ti to ještě nedošlo. Smát se můžeme jen tehdy, kdy je to dovoleno.

CHRT A co teď?

VRT Teď vás něco naučím:
Měníme se, s námi čas,
v tuto chvíli zůstáváš
s modlou, s časem, se sebou.
adame, choď za evou.

Opakuje se tak dlouho, dokud se to všichni nenaučí.

VAL (*Vrtovi*) Pěkná říkanka. Jak jsi k ní přišel? Vlastně o tobě nic nevíme. Kupříkladu – měl jsi někdy ženu?

VRT Nevypadám snad na to?

VAL (*Chrtovi*) Vidíš? Měl by sis vzít příklad a zařídit si šťastný život!

CHRT Chceš snad říct, že nejsem šťastný?

VAL Chybí ti morálka.

Chrt se začne smát.

VAL Čemu se směješ?

CHRT Morálce! Snažil jsem se... vážně. A spal jsi s mužem?

VRT Ne. Ještě ne.

VAL Ty bys chtěl?

VRT Raději mám ženy.

VAL Já bych teda s ženou v životě nespala!

CHRT Vždyť jsi nespala ani s chlapem!

VAL Jak to můžeš vědět?

CHRT A jak by k tomu vlastně došlo, když jsi tak náročná?

Bude z tebe stará zapšklá panna!

VAL Co jsou to za nesmysly? (*Vrtovi*) Myslíš, že vypadám staře?

VRT Jak to máš ráda?

VAL Tenhle člověk nám tady bude malovat?

CHRT Tenhle člověk tady s námi bude bydlet!

VAL Nechceš si to zavčas rozmyslet?

CHRT Nemáš pocit, že se v tomhle bytě konečně něco děje?

VRT Možná jsem trochu dovolený...

CHRT Možná jsme to trošičku potřebovali.

VAL Já ho tady nechci!

CHRT Tak mu to řekni! Proč mu to neřekneš?

VRT Zbláznila by se rozkoší.

VAL Něco si udělám!

VRT Proč si to neudělat navzájem?

VAL Vyskočím z okna! (*postaví se do okna*)

VRT Jen to udělej! Možná se ti nic nestane, kočky mají devět životů.

CHRT Bydlíme v pátém patře. Ani kočka by to nepřežila!

VAL Nejsem žádné zvíře!

VRT A proč by jsi skákala, když jsi ho tam ještě neměla?

VAL (*Chrtovi*) Tak řekni mu něco!

CHRT Nedívej se na mě tak já nevím jak a vylez z toho okna. Jestli chceš umřít, tak si vem třeba prášky a zapij je vínem, ale hlavně – prosím tě – neskákej. Pohled na mrtvý maso by mi opravdu neudělal dobře. Slyšíš? Kolikrát už ses chtěla zabít? Víš, kolik napuštěných van ty tvý choutky stály? Teď je řada na mně! Pojď sem a ty (*Vrtovi*) toho nech. Zas tak dobře se ještě neznáme.

VAL Nechci umřít, stejně jako už od nikoho nic nepotřebuju. Chci být sama, protože chlapi jsou zvířata a ti, co ne, jsou zase buzeranti.

- VRT Jsem zvíře! Co může být lepšího, Val? Mezi tím nic není. Nebo snad chceš, abych se k tobě choval slušně?
- VAL Vyžadovala bych dávku tolerance.
- VRT Přišlo mě to jako sex – a to, jak jsi chtěla vyskočit, byl vrchol.
- VAL Sprostáku!
- VRT Mohli bychom se hádat častěji, abychom ze sebe ty padlé anděly dostali ven. Navždycky.
- CHRT Co vy dva spolu máte?
- VRT Jen si pomáháme. Škoda, že už nemáme vymalováno.
- VAL Až zítra vstaneme, můžeme začít.
- VRT Opravdu si myslíte, že tím něco změníte?
- CHRT Věřím tomu.
- VRT Jste naivní. Šťastní budete až potom, co se smíříte se svou samotou. Víte, kde je moje žena?
- CHRT Ty jsi ženatý?
- VAL Ksakru!
- VRT Nebyli jsme svoji. Ale považoval jsem ji za svou celoživotní známou.
- VAL Nemáš už ji rád?
- VRT Právě že až moc. Našla si někoho jiného. Proto jsem vlastně tady. Protože jsme jen osamocené meteority na kraji vesmíru, ledové kry na dně zeměkoule.

Pátý obraz

Další den.

- VAL Budeme dnes malovat, tak jsem vstala o něco dřív, abych se připravila na náš velký den. Začínám nový život! Cítím se čerstvá, svěží, jako z reklamy, zkrátka – úplně jiná než předtím. Přemalujeme dosavadní etapu našeho... co to

vlastně bylo... (?), a to by bylo, aby s takovou změnou nepřišly změny další!

Vejde Chrt a Vrt.

CHRT Co, že vstáváš tak brzo?

VAL Budeme dnes pracovat!

VRT Nejdál dojdeš s poctivostí!

VAL Naplňme tedy tento den co nejpoctivěji!

Zaklepání na dveře.

CHRT Kdo to může být – v tuhle hodinu?

VRT Kdopak by nás poctil, kdybychom mu otevřeli?

VAL Někdo, kdo by mohl změnit naše životy – kdybychom ho byli vpustili.

Klepání.

VRT Vpustíme ho?

VAL Nebraňme se novým podnětům!

VRT Zastav! Jakýkoli vnější, předem neohlášený zásah by mohl zlikvidovat to, co jsme se pokoušeli změnit.

CHRT Vždyť jsme ještě nic nezměnili.

VRT Tak začněte malovat.

Chrt a Val se chopí štětky a začnou potírat stěny.

BRÓŇA (*klepe naléhavěji, zpoza dveří*) Tomu říkám politický dusno! Na to už jsem ale zvyklej – každéj tejden jezdím na hory, abych se nadejchal čerstvýho vzduchu.

VAL To je přece Bróňa!

VRT Kdo to je?

CHRT Kolega z práce.

VRT Spolupracovník? A kdo mi zaručí, že to není třeba...?

VAL No tak, nebudme nedůvěřiví! My dva s Chrtem Bróňu v práci delší čas pozorujeme a domníváme se, že není žádný důvod k ukvapeným závěrům... Tak řekni něco, Chrte!

CHRT Příští týden Bróňa povýší.

VRT Dobře – ale do práce se půjde hned a bez řečí! (*otevře Bróňovi dveře*)

Vstoupí obtloustlý lidový pětadvacítník, který vypadá nejmíň na dvakrát tolik.

BRÓŇA To to trvalo!

VAL Co tady děláš?

BRÓŇA Říkali jste, že budete malovat, tak jsem přišel pomoct, ne?

CHRT Ty?

VAL Ty?

VRT On?

VAL To je hezké, že si dokážeme pomoct, aniž bychom to od sebe čekali.

VRT Jsi tady opravdu z vůle vlastní?

BRÓŇA Jsem dobrovolník. Zaslouchl jsem, jak se bavili o chystaných změnách, tak jsem cítil povinnost se zúčastnit.

VRT Žádné výhody ti z toho ale neplynou, to si pamatuj!

BRÓŇA Taky jsem vám přišel říct, že...

VRT Holubník se z reformace dělat nebude!

BRÓŇA Viděli jste zprávy?

VRT Na hlouposti není čas! Táhle je štětka!

BRÓŇA Řek bych, že je to docela důležitý...

VRT Tohle je naléhavější, rozumíš? Já jsem těmhle lidem dodal novou krev a rád bych svůj úkol s dovolením dotáhl do konce! Jenže to, co tady chybí, je přijmout jistá pravidla. A jestli se ti to nelíbí, můžeš se stejně dobrovolně vrátit tam, odkud jsi přišel. Mě bohužel přestalo dojímat tlachání v podobě nepodložených předzvěstí o konci světa! Válka prostě nebude, protože už je. Teď musíš vypustit mozek a zapojit ruce.

BRÓŇA Kvůli tomu jsem taky přišel, jenže vono...

VRT Vono bude vždycky dost takovejch, jako jsi ty. Stejně jako bude dost takových, jako jsem já. Plné pracovní nasazení, kamaráde, a ušlechtilé cíle. Tím se budeš z davu vymykat a zároveň se v něm ztrácet.

BRÓŇA Vono to dost dobře nejde, když člověk vidí tu...

VRT Nelez lidem do prdele a možná ti bude líp, rozumíš? Nesnaž se povýšit, nic tím nespraviš. Vilu se zahradou mít nebudeš, zato si se sebou budeš moct popovídat uprostřed hrůzy. Na scéně je tolik trpaslíků... Neboj se je rozbít, nevymřou. Na jejich doplnění do regálů bude vždycky dost materiálu. Vem si štětku, namoč ji do barvy a cákej s ní všude, kde to jen jde. To je to pravý umění. Říká se mu akční. Nebo to samý dělej s čurákem, vyjde to nastejno.

BRÓŇA Seš blázen – to je všechno, co ti k tomu řeknu.

VRT „Hlavou zeď neprorazíš“, zapomněl jsi dodat. Kdybyste věděli, jak mě ta věta ničí! Copak někoho zajímá, co mě nutí tak bláznit?

BRÓŇA Nechceš přijmout holou skutečnost, odporuješ si v každé větě, nechceš se smířit s ničím, co je.

VRT Protože nic není. Ale těch, co dokážou kritizovat, jsou milióny. A proto, že umí jenom kritizovat, se za čas stanou rovněž oběťmi kritiky. A tak to jde pořád dokola. Vlastně máš pravdu, že jsem blázen, protože mě ten kolotoč dohání k šílenství. Lidi dělaj jenom to, co musej. I to, co dělají navíc, provozujou z jistý povinnosti. Z povinnosti „vyšším principům“, aby se zalíbili těm nahoře – ze strachu před spravedlností. Jenže ta není. Samozřejmě, že mě potěšila tvá snaha nám pomoci. Bez tebe - stejně jako beze mě - by se totiž svět brzy stal tím, čím se ještě stát naštěstí nestačil.

Ted' už se i Vrt ujme svého úkolu, ale spolu s jeho zapojením se pod vlivem všeobecného vzrušení stává z jednobarevné stěny změř nepravdivých různobarevných vzorců.

Obraz šestý

*Jinde než předtím. Dušan přijde na schůzku později než měl.
/Verše v tomto úryvku hrají poněkud upozaděnou úlohu, jde jen o nedůležitou formu, které není třeba věnovat příliš pozornosti./*

HELENKA Už bylo na čase.

Měl by ses omluvit.

Chtěl by jsi svačinu?

Hubičku na mase?

DUŠAN Neměl jsem včera pít.

Těžce nesu vinu.

Omlouvám se zase!

HELENKA Budeme svatbu mít!

DUŠAN Neříkej, že to chceš!

Věříš jen pohádkám.

Podvedu tebe než

stačí dojít k vdavkám.

HELENKA Zbyli jsme ve světě

jen my dva, bláhoví.

Kdo jiný měl by tě

stahovat do křoví?

DUŠAN Ač se to rýmuje,

má milá, báječně,

svatbu bych nejradši

odmítnul statečně.

HELENKA Co tě to napadá? Zapomněls na sliby?

Nechceš už jezdit snad

v neděli na hřiby?

Neblni, nejsi sám
- já také podléhám -
nevím, co s životem
dělat mám,
uvadám...
Přesto se vezmeme,
jak jsme si slíbili.
Nebo snad usneme
dnes večer bez síly?
My spolu dokážem spoustu věcíí
- vyprat a uvařit si...

DUŠAN ... telecíí! (*začne hip-hopovat*) No my jsme ti, co změníš
svět a jestli ne, no tak to bych se na to po-dí-val - hééj -
na to podíval!

HELENKA A ještě jednou!

DUŠAN No my jsme ti, co změníš svět a jestli ne, no tak to bych
se na to potom po-dí-val - héééj - na to podíval.

HELENKA Ten je fakt dobrej! A kam že to vlastně dneska
půjdem?

DUŠAN No na nějakou pořádnou akcičku, přeci!

HELENKA Víš, já nevím...

DUŠAN Co nevíš?

HELENKA Jestli se mi dneska někam chce.

DUŠAN Můžeme zůstat doma, jestli se necítíš.

HELENKA Úplně jsi mi vyrazil dech, když jsi řek, že si mě nechceš
vzít. Já totiž taky nevím, jestli tě vlastně chci.

DUŠAN Vždyť jsme zasnoubení!

HELENKA No právě! Udělala jsem hloupost.

DUŠAN Ty někoho máš?

HELENKA Měla jsem. Teď chci být sama.

DUŠAN Co by za to dali jiní lidi? Aby nebyli tak sami?

HELENKA Nejradši bych vůbec nebyla. Co bude dál?

DUŠAN Po svatbě? Co by bylo? Děti!

HELENKA Jak?

DUŠAN Říkala jsi, že mě máš ráda!

HELENKA To přece neznamená, že s tebou musím mít děti.

DUŠAN A s kým jiným bys je měla?

HELENKA Já žádný parchanty nechci, rozumíš? Nechci se vdát a být maminou s uslintanýma spratkama, co se budou rvát o moje prsa!

DUŠAN Nezapomeň, žes to byla ty, kdo trval na naší svatbě...

HELENKA Protože už mám na ni věk! Jako bys neznal moji mámu! Já ale zestárnout nechci! Jednoho dne se probudím a budu vypadat jako uměle vydržovaná fuchtle s přebarvenýma vlasama!

DUŠAN Každý musí zestárnout.

HELENKA Smrt už klepe na dveře! Slyším ji!

DUŠAN Nepřeháněj.

HELENKA Ale já jsem s ní nepočítala, chápeš? Podívej se, co je všude příležitostí, jak se nezastavit – můžeš cestovat, budovat kariéru! Doba po tobě chce, abys byl nejlepší! A já nejsem! Proto se tak bojím všechny ty možnosti zahodit, protože jsem nestačila nic dokázat a asi už ani nedokážu. Jako moje matka!

DUŠAN Dokážeme toho přece spoustu, když vychováme naše děti.

HELENKA Být s tebou je, jako bych hrála ve špatné telenovele. Znamená to, že se v nejbližší době vezmem a začneme kupit majetek. Ty budeš od rána do večera v práci, abys vydělal dost prachů (časem si možná pořídíme vilu), a já ti mezitím budu připravovat večeři a skákat kolem našich značně zidealizovaných děťátek – to všechno, abych se cítila mladší. A společně s nimi se na tebe budu těšit, až

přijdeš; a jestli nám to nepůjde ve čtvrtek, tak se spolu určitě vyspíme v sobotu, protože sobota je na to jak dělaná, když další den nemusíš do práce – a místo toho, abychom šli v neděli do kostela, proležíme celý den v posteli. A odpoledne možná spraviš kohoutek, ze kterého už týden, co jsme se vlastně neviděli, kape voda. K tomu budem oba postupem času tloustnout a pomalu, ale jistě umírat.

DUŠAN Helenko...

HELENKA A do tří let si pořídíme auto a jestli se na nás usměje slunce, pojedeme na dovolenou do Jugoslávie. Nebo do Chorvatska?

DUŠAN Nikam jezdit nemusíme, když tě to netáhne.

HELENKA Rozumíš mi? Nemůžu vstoupit do něčeho, co mě už předem děsí! Já chci žít! Jenže na druhou stranu si zase uvědomuju, že tady nejsem věčně. Stárnu, miláčku, oba stárneme – za tu dobu, co se tady sama v sobě seru, jsme zase o něco zestárli, představ si to. A budoucnost, kterou tak odhodlaně plánujeme, se zase o něco přiblížila a já začínám pochybovat o tom, jestli má alespoň něco nějakou cenu...

DUŠAN To zase přejde, to je dneska normální.

HELENKA Líbím se ti vlastně ještě? Nepřipadám ti ošklivější?

DUŠAN Opravdu bude lepší, když dneska nikam nepůjdem.

HELENKA Možná by bylo úplně nejlepší, kdybychom už spolu nikdy nikam nešli. Potřebuju být sama.

DUŠAN Zbláznila ses?

HELENKA Dělam jenom to, co chci.

DUŠAN Chci být s tebou a ty ne.

HELENKA Vždyť jsi se mnou.

DUŠAN Hodně ses změnila, víš to?

HELENKA Vždyť jsem o tom před chvílkou mluvila. Nejradši bych ti něco řekla!

DUŠAN Co? Řekni mi to!

HELENKA Radši ne.

DUŠAN A komu jinému bys to říkala?

HELENKA Nebuď na mně tak závislej nebo zcvoknu!

DUŠAN To znamená konec?

HELENKA Prostě už si spolu nezašoustáme.

DUŠAN Heleno!

HELENA Konec!

DUŠAN Na kolaudačku zítra nepřijdeš?

HELENA Koupil jsi dům?

DUŠAN Val s Chrtem rekonstruovali byt. Moc by je mrzelo, kdybychom nepřišli.

HELENA Dobrá. Rozmyslím si to.

DUŠAN Takže to není konec?!

HELENA Svět potřebuje, abychom se trápili s ním, za všechny nešťastné, dohromady!

DUŠAN Chápu, že nechceš mít děti. Přece bys je nepřiváděla na tak špatný místo? Kdo by se taky chtěl pro nic za nic narodit a jenom tady trpět?

HELENA Nevěřím ti ani slovo! Nic mezi náma nikdy nebylo, rozumíš? Je mi z nás špatně!

Tma.

Obraz sedmý

Po reformě. V bytě je pestrobarevně vymalováno, půda už je obsazená Vrtem. Protagonisté Chrt, Vrt, Bróňa, Dušan, Helena a Val jsou v obýváku, kde oslavují nástup změny. Mají pozvednuté číše s vínem.

VAL S příchodem změny do našeho života bych chtěla rozbořit neoprávněné mýty a pomluvy, které především znepríjemňovaly můj život. Jsou to špinavosti a lži, kterým už nesmíme dát příležitost, abychom jim uvěřili. Nejsem žádná stará panna, jak o mně koluje v práci. Víte, jednou jsem měla dítě. Vlastně to ještě dítě nebylo, jenom taková malinká krvavá fazolka, přivázaná na šňůrce jako pes. Nic takového jsem nechtěla, ale co člověk nechce, chce bůh. Možná by spasilo svět, jenže to by pak byla strašná nuda. A protože koneckonců nepřijde žádná spása – umřelo dřív, než by se mohlo samo nadechnout. Nechci už žádnýho chlapa, přináší to samý neštěstí. Koupím si malou černou kočičku. Bude sedávat v okně a vyhlížet na ulici potencionální nápadníky. Jenže žádný z nich nikdy nepřijde. Jenom kamarádky – každou neděli. Pěkně si poklábosíme, vypijeme tři litry vína a budeme se těšit další týden... Proč nikdo nepijete? Ťukněme si přece! Dnes je náš velký den!

BRÓŇA ... Ať se vám tu dobře bydlí!

CHRT Na zdraví!

DUŠAN Máte to tu pěkný... takový... nápaditý...

HELENA Tolik barev najednou – člověk, aby se tu ztrácel!

VRT Prosím o ticho!

Ostatní zpozorní.

Slyšíte to?

BRÓŇA Co?

VRT To ticho přece!

BRÓŇA To je snad normální, ne?

VRT Ticho! Zvláštní, okolními souvislostmi posílené ticho! Blíží se to. Cítím to tady. Změna. Obrovská změna. (*tlesk*) Už je tady. Vy ji nevidíte?

HELENA Říkala jsem, že jste hezky vymalovali.

VRT Mění se to. Pomalu, ale jistě se to mění. Všechno už je jinak. Jak se cítíš, Heleno?

HELENA Jak bych se měla cítit? Dobře se cítím.

VRT Jsi tady s tímhle?

HELENA Jmenuje se Dušan.

DUŠAN Dušan.

VRT Téda – moc času neuběhlo, co jsme se viděli naposled.

HELENA Poznali jsme se v práci. Chrt a Val jsou Dušanovi kamarádi – znají se z dob, kdy pracovali v supermarketu, že?

DUŠAN To byly časy!

HELENA Netušila jsem, že budeš bydlet zrovna tady.

VRT Asi tě furt miluju. Nechala sis to vzít?

HELENA Jo. A vůbec to nebylo tvoje, ale tady Dušana.

VAL Dobrý pocit z dobře vykonané práce. Tak se cítím já. Připadám si uvolněnější, smířenější po tom všem.

CHRT Stárneme. Ale tak nějak jinak, příjemně.

VRT Dnešní noc nás vyléčí!

Soudružnost těles,

HELENA množiny hvězd!

BRÓŇA Řinčení želez v snách,

VAL v houštinách měst!

DUŠAN Noci jsou studené,

HELENA dobře je kohoutům

VAL - ryby jez uzené,

VRT modli se k robotům...

Od této chvíle už je všechno jinak, rozumíte?

Vrt začne zpívat „oslavnou“ píseň, ostatní se přidají – z večera se stane bujará slavnost.

VŠICHNI Stane se to jednou

stane se to dvakrát

stane se to potřetí

a zázrakům je konec.

tvoje tváře blednou
odcházíš mi na vlak
předposlední objetí
a s mým žitím je konec.
pokřižuj se
pomodli se
k větším zemím než jsme my r
ozhodni se
označuj se
módou daným přízemím.
Pro posmrtný masek sněm
vázat pevně každý vjem.
Potetuj se
namaluj se
tahem letným smířeným.
Veselme se
radujme se
dokud úsměv unese se
vytvořme si pár
černočerných čar.
Ať jsi zdravé jasné myslí
nebo se ti
špatně myslí
zamaskuj se než
ti v hlavě stane lež.

Ačkoli je text spíše ponurý, mezi protagonisty vzplála díky alkoholu dobrá nálada.

VRT A teď vám ukážu svůj pokoj na půdě! Tolik světla jste ještě neviděli!

Obraz osmý

Odejdou všichni kromě Val a Heleny.

HELENA Jenom jsem ti chtěla říct, že tě docela chápu. Ale nechci, aby to vyznělo nějak... trapně, takže radši zas půjdu.

VAL Jsi do něj zamilovaná?

HELENA Myslíš Dušana? Ani nevím. Dneska si člověk mezi tím vším připadá, že je úplnej blb a že neví vůbec nic. Kdo ti to udělal?

VAL Myslíš to dítě? Už se nepamatuju.

HELENA Takže jsi jich měla víc?

VAL Hele, Heleno, do toho ti nic není.

HELENA Třeba sis potřebovala popovídat.

VAL Potřebovala bych tak akorát pokoj. Budete se brát?

HELENA Myslela jsem, že tím něco změním. Ono je to ale čím dál horší.

VAL Co chceš teda dělat?

HELENA Utéct.

VAL A kam?

HELENA Pryč. Pryč odsud.

VAL Sama před sebou neutečeš.

HELENA Několikrát už jsem to chtěla skončit. Zabít se. Dušan o tom ani neví. Kdyby se to totiž dozvěděl, udělal by to taky. Beze mě neujde ani krok! A proto jsem to nikdy neudělala, protože bych ho měla na svědomí.

VAL Tam už asi žádný svědomí neexistuje.

HELENA A tys to neudělala proč?

VAL Jak víš, že jsem se chtěla zabít?

HELENA Ví to o tobě všichni, že jsi troska. Ale že je to kvůli tomu potratu, to jsem netušila. Já bych toho hajzla zabila! Znásilnil tě nebo co?

VAL Nemůže za to. Vždycky šlo jenom o sex, proto jsem ten potrat vyvolala sama.

HELENA Proč jsi nešla k doktorovi?

VAL Ještě by mi to rozmlouval. Chtěla jsem to vidět. Nový, čistý život... Ani nevím, jestli by to byl kluk nebo holka. A nezabila jsem se, protože bych tím nikoho nepřekvapila. V práci by se možná na chvíli podivili, ale víc než čtrnáct dnů by ta senzace nevydržela. Jinak je totiž v kanclu obrovská nuda. Jen bych tím slečně XY uvolnila místo a tím i povýšení, které jsem ze strachu z ještě větší nudy odmítla! Vlastně by si oddechli, protože jsem byla jiná a nemohla jsem ani pípnout, když jsem nesouhlasila. Kvůli tomu jsem všechno tak těžce nesla a snažila se doma utopit. Do konce jsem to nikdy nedotáhla, protože – abych tím působila radost někomu, kdo mi jenom ubližuje, je blbost.

HELENA Lidi tě maj rádi.

VAL Nemají.

HELENA Ale mají.

VAL Protože jsem blbá.

HELENA Nejsi blbá.

VAL Ale jsem.

HELENA Dobře. Jsi. Stejně si ale myslím, že tě maj lidi rádi právě proto, že jsi jiná než oni. Jsi chytřejší, a tak ti závidí. Bojí se dát jakékoli city najevo, protože by se tím ukázala jejich hloupost. Akorát jsou strachy podělaný, to je celý.

VAL Neuděláme to společně?

HELENA Co?

VAL No zabijeme se, co říkáš?

HELENA Před chvílí jsi říkala, že...

VAL Já jim tu radost udělám! Vezmeme si prášky a... nebo

vyskočíme z okna?

HELENA Spíš bychom se mohly... VAL Oběsit!

HELENA Chtěla jsem ti vzdát úctu za to, co sis protrpěla, a myslela jsem, že mi poradíš, co dál - a místo toho... Jsi na tom asi hůř než já. ... Chtěla jsem jen omládnout a měla jsem pocit, že bychom spolu dokázaly...

VAL Co by jsi tady chtěla dokázat?

HELENA Mohly bychom si rozumět!

VAL Chtěla bych žít, ale jinak. Sakra jinak!

HELENA Řekni mi, jak by jsi chtěla žít!

VAL Pořád tajně doufám, že se něco změní...

HELENA Změnili jste, co se dalo...

VAL Byt je opravdu jiný a to, že jsme ho vyčistili, mi moc pomohlo. Ale když se podívám na celou věc shora, z výšky, Lenko, já padám, padám do bezedné propasti a mám z toho všeho závrať...

HELENA Radši se odtamtud nedívej, mohla by ses poblínkat.

VAL Změna nastala, o tom jsem přesvědčena - jsem doma mnohem šťastnější než předtím. Ale nemůžu být pořád zavřená! Chci odtud pryč!

HELENA Nerozumím ti.

VAL Nerada to přiznávám, ale změna, kterou jsme všichni s takovým napětím očekávali, se tvářila tak velkolepě, že před ní nebylo možno uniknout. Podlehli jsme davovému šílenství, ohlašované reformě, která toho spoustu naslibovala, ale nikdo jsme si jaksí nevšimli, že se to opravdu jenom tak tváří. Jenže co je pod tím vším? Pod nátěrem je stejné svinstvo, jaké tam bylo předtím, jenom není tak vidět. Nezbyvalo mi samozřejmě nic jiného než přijmout všechno, co ostatní, protože bych byla za ještě většího blbce, než proti kterým jsme brojili. Vnitřně jsem

si ji vnutila, protože jsem si moc přála, aby se už něco změnilo. Ve skutečnosti jsem si celou tu dobu lhala.

HELENA To, co je teď, je přece něco úplně jiného, než to, co bylo dřív.

VAL Přirozeně, protože teď už není to, co předtím. Teď je teď. Ale řekla bych, že je to horší. Právě proto, že je to teď. A protože se to musí řešit pořád znova. Lidi omámení nádherou maj najednou pocit, že je všechno v nejlepším pořádku. To přece v pořádku není. Přejde ti, že jsem v pořádku? Ne, protože se chci zabít. A proč se chci zabít? Protože něco není v pořádku. Pod nátěrem to hnije. Ne všude, ale přece. A to, že to není vidět, je přece horší, nebo ne?

HELENA Je mi ještě hůř než před tím.

VAL Hlavně se prosím tě nezabíjej! Nemusela bych to přežít!

HELENA Nepůjdem na kafe?

VAL Dáme si naproti turka.

Val a Helena odejdou naproti na turka.

Obráz devátý

V bytě o hodinu později. Střílení.

BRÓŇA Tanky už jsou ve městě.

DUŠAN A lítají nad náma letadla. Proč odešly zrovna teď?

VRT Ženský problémy. Znáš to. Potřebovaly si něco ujasnit.

DUŠAN K tomu snad nepotřebujou chodit někam jinam. Do který knajpy šly?

BRÓŇA Ty chceš jít ven?

DUŠAN Mám o Helenu strach. Půjdu ji hledat.

BRÓŇA Víš, co je všude vojáků?

VRT Povídali, že mu hráli. Žvásty, kecy jsou to!

BRÓŇA Hlásili to v televizi!

VRT A co hlásí v televizi, je svaté, že? Nevěřte všemu, co slyšíte. Televize je blbá krychle, která má obrovskou moc ovládat tupce jako jste vy! Jasně, že jsou jich plné ulice! Stejně jako jich je celé zpravodajství! Ale zkuste popřemýšlet, proč? Nechtěl jsem tak brzo propadat panice, jenže - co někdo pustí, druhý se toho hned chytne a ze země je během chvilky ustrašená kořist, akorát k nakousnutí! Tenhle národ je tak blbej! Kdyby se aspoň nebál o svý blbosti promluvit... Jenže všichni mlčí. V tramvaji přeplněné věčnými nespokojenci je hrobové ticho, stejně jako na poště, v bance, v obchodech... Každý je totiž mrtvý ve své z pohodlnosti, všichni jsme líní něco opravdu měnit; a i když se o to dennodenně pokoušíme, tím, že věčně mlčíme, zůstává všechno při starém. Proto se taky tahle země nechává furt někým okupovat.

BRÓŇA Muselo to tak dopadnout.

CHRT Ještě, že nemusíme bojovat.

DUŠAN Chlapi, do boje se půjde.

CHRT Proti komu nebo zač vlastně bojujeme?

Ticho.

VRT Proti sobě, pro sebe. Hájíme si vlastní pozice."

BRÓŇA A jaké jsou naše pozice?

Ticho.

VRT Ví někdo, na čí straně vlastně jsme?

Ticho.

DUŠAN Helena říkala, že jsem na ní nezdravě závislej, ale vsadím se, že se po mně teď někde shání a volá mě o pomoc. Někam se schová. Musím ji najít. (*chystá se pryč*)

BRÓŇA Chceš, aby tě to rozmetalo na cucky?

CHRT Co myslíš?

BRÓŇA Bomby, vole.

DUŠAN Ona mě potřebuje! Jde se mnou někdo? Srabi! Pustíte mě!

VRT Zákaz vycházení! Copak jsi to neslyšel?

BRÓŇA Všude jsou zbraně, chemie. Žádněj horskej vzdoušek, kamaráde. Buď na nás spadne atomovka nebo se udusíme.

CHRT Anebo onemocníme a vymřeme hlady.

VRT A přece k tomu všemu nebudeme zpytovat své svědomí za to, že tě zabili dřív než nás.

BRÓŇA Když máme umřít, tak společně!

VRT Dost bylo hesel. Ale stejně - buď půjdeme všichni nebo nikdo.

DUŠAN Nechci, aby umřela! Musí se to dozvědět ode mě, ne od ní!

BRÓŇA Co by se měla dozvědět?

DUŠAN Že... to dítě, co se narodilo mrtvým, je ode mě!

BRÓŇA Jaký dítě?

DUŠAN Jak ho potratila Val.

CHRT Ty jsi s ní...?

VRT Hovado!

DUŠAN Val jí to určitě vyklopí. A já budu mít výčitky až do smrti, protože jsem jí to celou dobu tajil.

CHRT Zas tak nic strašného se neděje. Bouřka je za pár hodin pryč. Můžeš jí to říct sám.

DUŠAN A co když se už nikdy neuvidíme?

VRT Snažili jsme se pořád něco měnit a nakonec - se to změnilo samo. Příště, jestli vůbec nějaké příští příště bude, nám laskavě nenadávej do slabochů, ty srágoro, když tady sám rveš jako tur. Zničil jsi jim život a mně vlastně taky.

DUŠAN Myslí si, že jsem ji nikdy nepodvedl!

VRT Helena šla z bláta rovnou do louže. Nejrádši bych tě zabil.

BRÓŇA A co když tě taky podvedla a ani o tom nevíš?

DUŠAN Nikdy by to neudělala. Zním ji.

VRT Kdo ví, co nám ženský dělaj za zády..

BRÓŇA Spal jsem s ní. A máš to.

DUŠAN Cože? Ty hajzle! (*zaútočí na Bróňu*)

BRÓŇA (*udeří Dušana dřív*) Magore! To máš za to, žes mi naletěl! Uvěřils mi, přitom bych ti to nikdy neudělal, nehledě na to, že mě zatím každá ženská odmítla.

VRT A tady ještě jednu za nebohou Val, která si po zkušenosti s tebou už nikdy s nikým nezapíchá! (*poté Dušana udeří*)

BRÓŇA (*Vrtovi*) Tak už toho nech nebo taky jednu vyfásneš.

VRT To by jsi zkusil, impotente!

BRÓŇA Víš, co seš?

VRT Neboj se to říct, no... do toho, ty straníku!

BRÓŇA Přeštudírovanej, vychcanej, barvama přeplácanej chameleon! (*dá se do hlubokého smíchu*)

VRT A ty jsi zakomplexovaný brigádník, co má rudý uši po dietách! Hoří ti po zisku! (*rovněž se rozesměje*)

CHRT A já jsem zase nešťastná buzna s charitativními sklony! *Smějí se všichni kromě Dušana.*

VRT (*to utne*) Fasuju průběžně od takovejch, jako jsi ty. Je mi z vás na nic! Ale kdyby nebylo takových, jako jsem já, svět by byl pořád stejnej ve svý špíně a spousta lidí by nebyla tam, kde je. Beze mě by se nikam nedostali!

BRÓŇA Hájíme si svý pozice, sám jsi to říkal. Bez tebe by svět byl úplně jinej, to máš pravdu. Špinavostí by v něm sice bylo stejně, ale hlavně by v něm bylo míň ženskejch. Byl byste někdo schopnej jít do boje? Ne! Myslíte si, že číníte svět spravedlivým – nikdo z vás ovšem neví, co je to válka!

Klepání na dveře.

Proto je teď za dveřma. Zapomněli jste na ni a zabývali se jenom sami sebou nebo hloupostma, kterýma jste svou vlastní, poněkud chabou identitu neustále nacpávali. Ona však přišla proto, aby svět těch malicherností zbavila. Smrt přišla tu špínu, o které mluvíš, vyčistit!

Znovu se ozve zaklepání.

CHRT Neměli bychom otevřít?

Obraz desátý

HELENA (*zpoza dveří*) Pusťte nás dovnitř! Rychle!

Klepání je opravdu intenzivní.

CHRT Podle hlasu je to Helenka!

DUŠAN Panebože!

BRŮŇA Ukaž teď, co v tobě je!

Bušení jako o život.

CHRT (*jim otevře*) Nestalo se vám nic?

Helena i Val jsou opilé; navzájem se podpírají.

HELENA Byl to planej poplach.

CHRT Teda holky, vy jste zřízený! Příště mi to nedělejte! Co bych si bez vás počal?

VAL Už je po všem. I když – ne docela.

HELENA Pán, co tomu dole rozuměl, mi řek, že to není nepřítel, ale spojenec.

VAL Jako ti vojáci, hlídky a tak...

VRT To byl asi nějaký vůl, ne?

HELENA Celej večír to hučí, strachy nevíme, co dřív, a ono nám to prej přišlo pomoci!

VRT Copak se nestřílelo?

VAL Všude nastal hroznej zmatek, tak jsme se schovaly do sklepa.

HELENA Střílelo se, slyšela jsem to. Ale na koho, to nevím. Svět je komplikovaněj.

VAL Tak jsme pily víno přímo ze sudu!

BRÓŇA A pěkně jste se ožraly. Víte, jakou jsme o vás měli starost? Řekni, Dušane...

VRT Nechápu, proč se tu střílí.

BRÓŇA Musej si uhájit pozice.

VRT Jaký zas pozice, prosím tě? Říkáte, že je to spojenec. Spojenec za co? O koho vlastně jde? Proč nám vůbec někdo přišel pomáhat? Co nám tak ubližuje, že potřebujeme, aby nám ubližoval ještě někdo další?

BRÓŇA Sami jsme zřejmě neschopní, když nedokážeme uhájit to svoje...

VRT A proč bysme nedokázali? Dokážeme! Až přijdu konečně na to, co je vlastně naše nebo moje, budu si to umět uhájit. My se totiž nedokážem prosadit a už vůbec se neumíme bránit. Ale odtedka to bude všechno jinak. Mám toho až po krk. Půjdu je vyhnat osobně.

VAL Zákaz vycházení ještě nestáhli...

VRT Nikdo mi před barákem střílet nebude!

HELENA Možná bys měl poslechnout a zůstat tady. Jde totiž o otázku života a smrti.

VRT Zdál se mi sen. Viděl jsem ponorky, letadla, tanky a bomby. Nic z toho nebylo zřetelné, ale děsilo mě to. Lidi jsou napadeni viry, jsou připraveni zabíjet. Musím je zastavit. Poslední možnost, jak dokázat, že za něco stojím. A proto jdu! (*odejde*)

CHRT Proč jste ho někdo nezadržel?

HELENA Nejsme tady šťastné, vid?

VAL Než jsme se daly do vína, spolykaly jsme prášky.

HELENA Za pár minut budem pryč od toho svinstva, co je kolem.

Val mi to všechno řekla, Dušane. Jenom tím stvrdila mou

beznaděj. Odpuštěla jsem ti, můžeš být klidný.
CHRT Musíte se rychle vyzvracet! Holky!
BRÓŇA Je tu někde telefon?
HELENA Nemá to smysl. Nechte nás. Rozhodly jsme se.
VAL Stejně nic nestihnete. Za chvíli bude po všem – úplně.
CHRT (*Bróňovi*) Proč jsi ho nezastavil? Mohls ho zachránit!
BRÓŇA Nic se mu nestane. Maximálně ho zabásnou. (*Val a Helence*) Do koupelny, šup!
CHRT Vstaňte přece, Val! Nebo mě tady chceš nechat?
DUŠAN Udělala jsi to kvůli mně?
HELENA Kvůli sobě. Nedalo už se to vydržet.
DUŠAN Nemáš už mě ráda?
HELENA Chtěla jsem, aby to zůstalo tak, jak to bylo na začátku. Beze změn. Chtěla jsem, abychom byli pořád mladí, plní vášně, odhodlaní bojovat za správnou věc... Nic odvážného se ale nestalo. Měli jsme šanci, a my jsme ji propásli... Už se to vytratilo. Je to pryč.
Výstřely na ulici, pak ticho; Dušan jde otevřít okno.
DUŠAN Je tady nějak... mdlo.
CHRT Nemohli ho jen tak zastřelit.
BRÓŇA Určitě ho nejdřív varovali... Jenom ho varovali.
DUŠAN (*u okna*) Zničil jsem jim život.
VAL (*se směje*) Taky jsme ho nejdřív varovaly.
DUŠAN Proč jsi mi chodila na oči?
VAL Umřeme bez bolesti! (*smích*)
CHRT Holky, vzpamatujte se! (*Bróňovi*) Proč je nedotáhneš na záchod?
BRÓŇA Jsou jenom opilé. Dělají si z nás srandu, pořád se smějou. Trochu se vyspí a budou zase ó ká.
CHRT Nevidíš, jak jsou bledé?
VAL Ještě jsem vám chtěla říct, že venku to není vůbec žádná

sranda, ale krutá realita! (*klesne jí hlava*)
HELENA ... které už máme plné zuby! (*rovněž odpadne*)
CHRT (*Bróňovi*) Tak dělej něco!
DUŠAN Sejdeme se v hrobě!
Dušan vyskočí z okna.
BRÓŇA On... je pryč... normálně zmizel, vytratil se!
CHRT Ty jsi ho nechal skočit!
BRÓŇA Ticho – holky si toho nevšimly!
CHRT Jak by si toho mohly všimnout, když nám tady před očima
chcípaj?!
Helenka a Val se probouzí.
VAL Kde to jsem?
CHRT Holky, vy jste to přežily!
VAL Ty prášky nějak nezabírají.
HELENA Měly jsme si jich vzít víc.

K O N E C

Matteo Difumato

Volné pole

(divadelní road-movie)

Kultovní taška na cesty i s protesty

/Nechci už se na ty lidi dívat jako na myši ve skleněné nádobce, chtěl bych se na ně dívat jako na lidi, s porozuměním a se snahou pochopit jejich nejnítěrnější abstinence, protože už ani já si nechci připadat jako čerstvě narozený křeček, který byl do záchodu spláchnut jen proto, že se narodil společně se svými bratry a sestrami poněkud přebytečně do příliš stísněného prostoru./

O s o b y :

Petr	(33)
Irena	(29)
Marcel	(42)
Eduard	(20)
Josef	(55)
Běta	(55)

Všechny postavy hovoří celonárodním (t.j. univerzálním) dialektem.

pozn. pro scénografa a realizátora: uskutečnění je možné jen v případě, že se podaří rafinovaným způsobem skloubit možné s nemožným – hra se odehrává v autech, autobuse, na parkovištích, dálnici a v hypermarketu. Nabízí se několik možností: buď se přistoupí k druhu divadla site-specific, které vyžaduje atypičnost div. prostoru, a věc se zrealizuje když ne přímo v naturálu, tak v místech zmíněným dějištím podobných (továrna, vrakoviště, autosalón, cesta), anebo se text přenesne na klasické jeviště, které známe z běžných návštěv divadel s tím, že

se dotáhnou karosérie, vozíky i regály a alespoň tímto způsobem se zabrání tradičnímu postupu (inspirace současnými nonkonformními přístupy nizozemskými). V třetí variantě se tvůrci mohou osvobodit od textu a vyrobit samostatný arteficiální počin – happening, který se bude odehrávat v shopping parku a který bude zvat kolemjdoucí k nenásilné účasti a „dívání se“ na útržkovitý obraz asociací, odehrávající se simultánně na několika dějištích současně (nakupující s vozíkem tak může pendlovat od automobilů na parkovišti k přijíždějícímu autobusu až k akci rozehrané přímo v obchodě). Výchozím a nejčastěji používaným dějištěm by tedy mohlo být parkoviště s řadou automobilů, z nichž dva jsou obydleny – vzhledem k minulosti se jedná o vozy nadstandartní. Jsou pečlivě naskládány do nekonečného asfaltoviště v pravidelných strukturách; jednotlivé řady v nich jsou označeny cedulemi s názvy ulic, pojmenovaných podle zboží, které se v tom kterém marketu prodává.

Scéna 1.

Eduard s batohem stojí podél silnice. V ústrety mu jede vůz, ve kterém sedí nenápadný Petr. Zhodnotí mladíkův vzhled, načež mu zastaví a ochotně pootevře okýnko.

PETR Potřebuješ... kam?

EDUARD Jsme na dálnici, takže rovně.

PETR A kde chceš nechat vyhodit?

EDUARD Na konci té cesty – kam až jedete?

PETR Na konec - do města..

Petr vystoupí z auta a opět velice ochotně naloží Eduardův batoh do kufru.

PETR Studuješ?

EDUARD Hm.

PETR Co?

EDUARD Co_se dá.

PETR Tzn.?

EDUARD Ještě nevím přesně, čemu se budu věnovat.

Petr nastoupí do auta a zabouchne dveře. Totéž udělá i Eduard.

PETR Taky jsem studoval.

EDUARD Co?

PETR To není podstatné. Dělam něco úplně jiného.

EDUARD Hm.

PETR V tom počasí se blbě stopuje, co?

EDUARD Je pěkně.

PETR Hm. Není škaredě.

Petr nastartuje. Rozjedou se.

EDUARD Docela dobrý auto.

PETR Jsou lepší, ale nestěžuju si, víš co. Kdybych měl nějakou machrovinku, určitě bych do něčeho vrazil, znáš to. To ale zase neznamená, že bych musel jezdit s nějakou poopravovanou vykle-panou, co pamatuje, na co já už radši zapomněl.

EDUARD Vždyť nejezdíte.

Petr se významně podívá na oblohu.

PETR Určitě bude bouřka. Kouříš?

EDUARD Ne.

PETR To buď rád, já taky ne.

EDUARD Teda jako jo, ale nemám chuť.

PETR Klidně si zapal, mně to nevadí.

EDUARD Stejně nemám cigarety.

PETR Škoda; kdybys totiž měl, dal bych si výjimečně s tebou.

EDUARD V autě je to hned zasviněný.

PETR Co myslíš?

EDUARD Popel, kouř a dým, a tak...

PETR Doufám, že nezačne pršet. To by se nám pak jelo špatně. Když je totiž bouřka, auta se na sebe hned lepěj a neštěstí je hnedka na světě, znáš to.

EDUARD Nemohl bych řídit.

PETR Taky jsem měl strach. Ale víš co – jak člověk stárne, nic z toho všeho už mu nepřijde dost nebezpečné - dokonce dostane pocit, že zmůže všechno a navíc začne brát nebezpečí jako vítaný únik od všednosti. Jízda přece přitahuje. Risk, adrenalinu zisk.

EDUARD Tak to rozjedte.

PETR Spěcháš?

EDUARD Ne.

Petr rozjede auto jako o závod. Předjede snad všechny.

PETR Nějaký cvok na nás vzadu ukazuje, že jsme pošuci.

EDUARD A my se jen bavíme.

PETR Nad tím, že nedokáže vychutnat život v těch nejjemnějších nuancích.

EDUARD Že v sobě nedokáže probudit tu nejpřirozenější prapodstatu všeho bytí.

PETR Touhu po nebezpečí.

EDUARD Mohl začít závodit.

PETR Jo...

EDUARD Byl jsem – nejsem – budu v lochu.

PETR Jezdíš stopem často, hochu?

EDUARD Kluci místo praku v ruce

PETR drží volant, po antuce

EDUARD šlapou, v sobě

PETR vozy nosí,
losi brzdí

EDUARD soby rudé

PETR sáně hrany

EDUARD uzdy útlé

PETR skráně

EDUARD dneska
PETR vede zmatek
EDUARD rychlost
PETR statky
EDUARD život krátký
PETR volné pláň
EDUARD zvratky
PETR matky smolné
EDUARD + PETR honem na ně!
Petr teď jede tak rychle, že všude svítí červená (brzdová světla).

Scéna 2.

V obchodním domě. Irena před sebou táhne vozík a neustále projíždí uličky s regály tam a sem, jako by se nemohla rozhodnout, co že to vlastně chce nakoupit. Přistoupí k ní prodavač.

MARCEL Můžu vám nějak pomoci?

IRENA Myslím, že raději ne.

MARCEL Třeba potřebujete...

IRENA Jak jste to myslel?

MARCEL Je toho hodně a úplně vám rozumím, když jste například zapomněla, co jste třeba potřebovala.

IRENA Myslela jsem... Chtěla jsem... Potřebovala jsem něco na... nebo spíše pro... stejně si ale myslím, že to tady nemáte.

MARCEL A co myslíte?

IRENA Nevím, jak se to jmenuje přesně, ale byla na to jednu dobu reklama. Všude to dávali.

MARCEL Tak mi aspoň řekněte, jestli je to na praní nebo na vaření nebo... už mě nenapadá nic jiného – teda aspoň

z toho, co byste mohla potřebovat, když se na vás tak dívám...

IRENA Víte, můj muž...

MARCEL Kde je? Potřeboval by něco opravit, vidíte?

IRENA Náradí tady nenajdu – to bych musela do toho... no jak se to jmenuje – zas tak hloupá nejsem! Spíš by potřeboval něco, co by ho... jestli mi rozumíte... Vlastně máte pravdu, potřeboval by opravit. Víte, můj muž vydělává spoustu peněz, takže si můžeme dovolit takřka cokoli. Dostává se nám úplně všeho – jíme jako ze žurnálu (nakupuju jen to nejlepší!), doma máme fitness centrum, bublinkovou koupel, i saunu...

MARCEL Co by vám asi tak pomohlo?

IRENA Asi by potřeboval nějakou...

MARCEL Ženskou! Kazetu nebo tabletku?

IRENA No! Nějaké prášky tady nemáte?

MARCEL To musíte do lékárny, paní...

IRENA A tady žádná není? Můj muž totiž... Víte, žijeme spolu pět let a za celou tu dobu, co spolu vlastně jsme... Rozumíte mi – je nejvyšší čas, abychom měli děti! Cítím se tak sama... Nabízím se mu každý den, ale nějak ho to nebere. Ze začátku to docela šlo, jenže pak se to začlo zhoršovat a ke všemu – byli už jsme spolu tak dlouho, že jsme se prostě museli vzít. Ale já to s ním nechci dožít jen tak, o samotě, jestli mě chápete.

MARCEL Jak bych vám mohl pomoci...

Irena se mu zavěsí kolem krku a rozpláče se.

IRENA Jste tak laskavý! A přitom tak...

MARCEL Nevinný, já vím. Antikoncepce nějakou berete?

IRENA Jak to myslíte?

MARCEL Třeba došlo k nějaké chybě u vás. Nechala jste se vyšetřit?

IRENA Nejsem tak hloupá, jak vypadám.

MARCEL Možná ho dostatečně nevzrušujete. S tím by se ale dalo něco... Zkoušela jste všechny praktiky?

IRENA Chcete říct, že bych měla praktikovat všechny ty prasečiny, co dávají v televizi?

MARCEL Chci tím jen říct, že byste měla zjistit, co vašeho muže vzrušuje doopravdy.

IRENA Víte... jsem tady autem, jestli mi rozumíte. Nechtěl byste mě doprovodit? Jsem z toho trochu rozhozená...

MARCEL Ale...

IRENA Jenom se trochu svezeme, pojďte!

Scéna 3. (vůz č. 1)

Jízda.

PETR Docela to utíká, ne?

EDUARD Jo, docela jo.

PETR Se stopařema je to hned příjemnější.

EDUARD Rychlejc to utíká.

PETR A když si maj dva co říct... Představ si, že skoro celej den strávím v autě; abych předal nějaký prachy nebo informace; jezdím z města do města – furt ve voze! Navečír dostanu plán, co jako mám všechno další den stihnout, jinak si ale dělám, co chci. Nesnáším, když ze mě někdo dělá blbce a hlavně se nerad někam vracím – víš jak, na dálnici to ani dost dobře nejde – a tak si radši vypínám telefon, aby na mě nikdo nemoh. Než se dostanu domů za svojí starou, ujedu většinou přes pět set kilometrů, a to nepočítám kilowatthodiny strávený v supermarketu.

EDUARD Ale vy si ho určitě vypínáte, protože se bojíte, že by

vás žena nachytala s nějakou...

PETR Zásadně ženy nepodvádím.

EDUARD A kolik jich máte?

PETR Jednu.

EDUARD Takže stereotyp?

PETR Tak nějak.

EDUARD Musím si dávat bacha.

PETR Každýho se to jednou... víš jak... Sakra, bude lejt.

Petr nechá na přední sklo vystříknout čistící emulzi a zapne na chvíli stěrače.

EDUARD Vždyť ještě neprší.

PETR To je jedno. Bojíš se bouřek?

EDUARD Ne.

PETR A úchyláků?

EDUARD Je tady snad nějakéj?

PETR Můžu se tě na něco zeptat?

EDUARD Klidně.

PETR Nebo radši ne. Nechám si to na později.

EDUARD Osobní?

PETR Ještě se neznáme tak dobře, aby ses mi musel svěřovat s takovýma intimnostma...

EDUARD Musel?

PETR Znáš to... Člověk je pořád v autě... Chtěl by se něco dozvědět.

EDUARD Nechtěl jste se zeptat, jestli mám holku? Žádná mě nechce.

PETR A proč? Vždyť seš mladej, pěknej, urostlej...

EDUARD Asi jsem na ně moc chytřej, víte?

PETR Klidně mi můžeš tykat.

EDUARD To se nehodí. To je jako s těma cigaretama – i kdybych je měl, tak bych si ve vašem autě nezapálil. A kdybyste je měl vy a nabízel jste mi (jakože jsem si to

myslel, protože jste se ptal, jestli kouřím), stejně bych si nevzal.

PETR Fakt seš nějakej chytřej. Maminka si na tobě asi hodně zakládá, vid'?

EDUARD Spíš se bojí, aby se mi něco nestalo.

PETR Seš přece chlap! Nebo ne?

EDUARD Dokud nepůjdu na vojnu, budu sráč.

PETR Anebo dokavaď nezasadíš strom, nepostavíš dům a nezplodíš dítě.

EDUARD To všechno už jste stih?

PETR Dneska je to všechno posunutý někam jinam. Na vojně jsem zblbnul, barák se mně stavět nechce – ať ho postaví někdo jiný, a strom jsem ještě nezasadil, i když je to relativně to nejjednodušší, co jsem mohl udělat. Jo a s dětma, s těma ať na mě nikdo nechodí.

EDUARD Nemáte rád děti?

PETR Zbytečné starosti. Už tak jsem pořád ve stresu.

EDUARD Bezstarostný život není. Kdybyste byl úplně sám, měl byste zase starosti z toho, že s nikým nejste.

Petr znovu zapne stěrače.

PETR A kdybych ti nezastavil, tak by ses asi nikam nedostal. Ale možná by ti to ani tolik nevadilo, protože by jsi mezitím zjistil, že to místo, kam ses vlastně potřeboval dostat, už pro tebe třeba ztratilo svůj význam, a proto by ses nejraději otočil a stopoval na opačnou stranu, abys ujel od toho všeho, co tě jenom poutá, ničí a zabíjí. Nakonec bys skončil mimo ten dosud odžitý svět a začal by si všechno znova, od nuly. Jako nepopsaný list. Víš, co já bych za to dal, kdybych v sobě moh najít kousek odvahy udělat to? Říct sbohem té hromádce nakupených zbytečností, čekající stejně jenom na to, až jí to někdo řekne; a uletět někam pryč...

EDUARD Vidíte, taky nejste hloupej. Každý muže ovlivnit běh svého života.

PETR To říkáte vy, mladí, protože nemáte žádné povinnosti a už vůbec ne kousek zodpovědnosti, abyste nějakou povinnost vůbec začli cítit. Ale proč to neudělat? Co kdybys místo mě držel volant ty a vůbec bysme nejeli na konec té cesty, ale na její začátek? Víš jak, dosáhli bychom téhož cíle jinými prostředky.

EDUARD Bylo by to strašně zbabělé a sobecké vůči vašim blízkým.

PETR Nemám žádné blízké! Jsme tu jenom my dva!

EDUARD Musím do školy.

PETR Aspoň den, nebo dva! Vypnout, potřebuju vypnout, zapomenout na všecko...

EDUARD Musím!

PETR Musíš akorát čůrat. Copak jsi na základce, aby ti někdo psal poznámky, žes nepřišel?

EDUARD Mám rozdělanou práci.

PETR Nebo spíš nějakou slečnu, co? A copak z tebe bude? Inženýr nebo doktor?

EDUARD Do toho vám nic není.

PETR Dokavad žiješ, tak žij! Až budeš mít závazky, bude to pro tebe čím dál těžší, být svobodný.

EDUARD Zůstanu svobodný i tak a žádné závazky mít nikdy nebudu.

PETR Ty mi vůbec nerozumíš! Zval jsem tě na výlet!

EDUARD Proč bych měl s váma někam jezdit, když vás vůbec neznám?

PETR Udělal bys dobrý skutek, pomohl bys mi...

EDUARD Nechte toho – copak jste vyšinitý?

PETR Promiň, promiň, naléhám, já vím. Jen jsem si říkal, že bysme si mohli někam vyrazit, když už jsem ti zastavil...

Nevím, co říkám, odpusť mi to. V poslední době nemám pojem o čase a vůbec si neuvědomuju, že každému plyne čas jinak. Zapomeň na to.

Petr ještě jednou zapne stěrač.

A co vlastně dělám, když neprší?

EDUARD Nebojte se, ono začne.

Scéna 4. (vůz č. 2)

Parking. V autě.

IRENA Tak kde to máte rád?

MARCEL Co prosím?

IRENA Kam byste jel?

MARCEL Nechám to na vás, ale...

IRENA Jaképak drahoty, taková příležitost se nenaskytne jen tak někomu, a už vůbec ne každý den.

MARCEL Chci, abyste věděla, že...

IRENA Nechci nic vědět. Nechci znát ani vaše jméno a už vůbec ne vaše problémy.

MARCEL Proč jste mě sem vůbec zatáhla?

IRENA Jste jak malý dítě.

Irena nastartuje auto.

MARCEL A vy jste zase docela nekompromisní.

IRENA Sjedeme na cestu a uvidíme, kam nás to doveze.

MARCEL Vy si teda myslíte, že...

IRENA Já si nic nemyslím, to spíš vy jste myslel – oslovil jste mě přece vy!

MARCEL Chtěl jsem vám pomoci.

IRENA A vidíte – už na tom pracujete!

MARCEL Budou se po mně shánět.

IRENA Můžeme zůstat na parkovišti.

Irena vypne motor.

MARCEL Třeba po mně chcete něco, čeho nejsem schopen...

IRENA Ale nevymýšlejte si. Když jste něco začal, tak to dotáhněte do konce.

MARCEL Chcete, abych vám udělal dítě?

IRENA Vy mě pořád nechápete! Jde mi spíš o to, abych... jestli mi rozumíte... Víte, můj muž...

MARCEL Nevím, jak začít... Je to takový divný...

IRENA Připadám vám ošklivá? Nepřitahuju vás?

MARCEL Ale ano, jen...

IRENA No povídejte! To jsem teda zvědavá, na co se vymluvíte!

MARCEL Ještě nikdy jsem...

IRENA Nikdy jste neviděl tak krásnou ženskou jako jsem já! To mě těší!

MARCEL Nikdy jsem...

IRENA Dobře, to už stačí. Dvoření si nechte na jindy.

MARCEL Nikdy...

IRENA Budte muž činů – na rozdíl od mého skutečného muže.

MARCEL Ještě nikdy jsem s nikým nespal!

IRENA Proboha! Kolik vám je?

MARCEL Dva a čtyřicet.

IRENA Ovšem, to je nejvyšší čas! Podívejte – a nejste vy náhodou taky jeden z těch zastydlých gayů, co se bojí na rovinu přiznat, o co jim k smaltu jde?

MARCEL Vypadám snad jako oni?

IRENA Ne, vypadáte spíš na ty, co si nechávají za svá fota platit na netu, možná aby ty nešťastníky uspokojili...

MARCEL Slušní lidi, co jinak žijí „spořádaným“ životem s bohatými manželkami, vidíte? Spíš nevím, jak začít...

IRENA Začněte od začátku.

MARCEL Mé jméno je Matěj...

IRENA Vaše jméno je mi na prd! Musíte... měl byste... Uklidněte se. Víte, myslela jsem, že jste to myslel... Teď najednou nemůžu uvěřit tomu, že byste... To jste jako celou tu dobu... vždyť mě chápete... Vy jste se vážně nikdy o nic nepokusil?

MARCEL Zatím jsem nepotkal tu pravou.

IRENA Zatím! To jste ještě hodlal čekat? Jako bych snad já narazila na toho pravýho! Vždyť jsem vám o něm vyprávěla!

MARCEL Měl jsem tolik šancí...

IRENA Hlavně přede mnou neplačte. Žádná ženská není dost opravdová na to, aby se kvůli ní musel chlap trápit. Děláám skoro deset let u reklamní agentury! Myslíte, že to mužům imponuje? Ne. Schválně, líbím se vám?

MARCEL Normálka.

IRENA Tak už něco dělejte!

MARCEL Přece tady nemůžeme zůstat.

IRENA Dobře, já teda nastartuju – ale slibte mi, že začnete.

MARCEL Nechcete začít spíš vy?

IRENA Vy jste s tím začal. Tak v tom pokračujte! Nejsem přece chlap!

MARCEL Ale jste to vy, kdo něco potřebuje...

IRENA Potřebovala jsem... O nic jsem se vás neprosila!

MARCEL Přece jen máte víc zkušeností...

IRENA ... Umíte řídit?

MARCEL Snad si vzpomenu.

IRENA Tak si přeseďte.

Marcel s Irenou vystoupí z vozu a vymění si místa. Marcel jako by na chvíli zaváhal a chtěl zmizet.

Vy jste chtěl utéct?

MARCEL Ne, jen jsem dostal strach, že přijdu o místo.

IRENA Tady je teď vaše místo. Všechno se zařídí, nebojte se.
Nastartujte.

Marcel nastartuje.

Jedte.

Marcel rozjede auto.

MARCEL A kam?

IRENA Kamkoli.

MARCEL Už jste začala?

IRENA Ještě ne.

MARCEL Pod břichem mě něco polechtalo.

Scéna 5.

Na scéně jsou simultánně dva vozy. (vůz č. 1)

PETR Já i má žena máme každý své auto, ale zásadně nakupujeme zvlášť. A přitom v úplně tom samém obchodě. Ona většinou koupí to, co sama unese a já zas to, co kolikrát neunesu, znáš to. Stavím se pro něco na benzince. Půjdeš se mnou nebo počkáš v autě?

EDUARD Docela spěchám, takže asi vystoupím a zkusím stopnout někoho dalšího.

PETR Nikdo ti tady nezastaví – leda tak nějaký úchyl. Neblbni...

Petr zaparkuje auto.

EDUARD Za jak dlouho budete hotov?

PETR Koupím jenom něco k pití.

EDUARD Tak to jste tu hned.

PETR Ty nemáš žízeň?

EDUARD Ani ne.

PETR Velký nákup udělám až v shopping parku, znáš to.

EDUARD Hm.

PETR A fakt nechceš jít se mnou?

EDUARD Běžte sám.

PETR A nepotřebuješ něco... do školy?

EDUARD Jsem váš syn nebo co?

PETR Jen se tak ptám. Stojí ti?

EDUARD Co myslíte?

PETR Víš dobře, co myslím.

EDUARD Měl by snad?

PETR Mně jo.

Eduard se začne smát.

EDUARD Vy jste teplej?

PETR Jsem přece ženatý.

EDUARD Tak proč vám stojí?

PETR Co já vím?

EDUARD Jste bůzík!

PETR Co si to dovoluješ, ty... snopláči!

EDUARD Nezlobte se, ale raději vystoupím.

Eduard chce otevřít dveře, jenže Petr spustí centrální zamykání /cvak/. (vůz č. 2)

Irena a Marcel stále řeší problém započetí početí. Irena mu přejíždí prsty po břichu.

MARCEL Pod břichem mě něco polechtalo.

IRENA Soustředte se na jízdu.

MARCEL A jakže se to vlastně jmenujete?

IRENA (*vymýšlí náhradní jméno*) ... Iveta.

MARCEL Iveta nebo Ivona, Ilona nebo Irena...

IRENA Takhle to asi nepůjde. Budeme muset zastavit.

MARCEL A kde je problém?

IRENA Mělo by dojít ke spojení – a to za jízdy jaksi nejde, chápete?

MARCEL Řekněte mi ale, kde tady můžu zastavit, když jsme na

dálnici?

IRENA Musíme se vrátit na parkoviště.

MARCEL Jsme na dálnici! Jak to můžu otočit?

IRENA Tak jedte rovně. Cítil jste aspoň něco?

MARCEL Něco málo.

IRENA Aspoň něco. Táhle je odstavný pruh – odbočte a zastavte.

MARCEL Kdy jste vy a váš muž naposledy...

IRENA Orgasmu jsem dosáhla... *(Irena začíná být vzrušená)*
Nemůžu si vzpomenout... Jste tak nevinný a přítom tak...

MARCEL Laskavý, já vím. Zdá se, že vaše potřeba je celkem neukojitelná.

IRENA Spíš – neukočitelná. Neměla bych se na vaši poslední zkušenost zeptat spíš já vás?

MARCEL Už jsme tady. Mám nechat puštěný motor?

IRENA Jak chcete. A nedívejte se na mě tak. Nevím, co si mám myslet.

MARCEL A co mám podle vás dělat?

IRENA Zavřete oči.

Marcel zavře oči, ona mu znovu přejede rukou po podbřišku.

MARCEL To lechtá!

IRENA Jste jak malý dítě! Vůbec se s váma nedá normálně... že já si vybrala zrovna vás!

MARCEL Sama jste říkala, že...

IRENA Mlčte už. A myslete třeba... na...

MARCEL Na vás.

IRENA Třeba.

(vůz č. 1)

EDUARD Proč to nejde otevřít? Vy jste zamknul?

PETR Klídek mladej, už mi nestojí. Podívej se!

EDUARD Okamžitě mě pusťte ven nebo začnu řvát!

PETR Chceš, abych ti ublížil? Řek jsem, že můžeš bejt klidnej.

EDUARD Takže mi neublížíte?

PETR Nechtěl bych to a právě proto buď zticha.

EDUARD Ale slibte mi, že už se mě ani nedotknete a že až budete vystupovat, tak mě bez problémů pustíte ven, a že mi neujedete s mýma věcmi, které bych si nestih z kufru vytáhnout – jinak do smrti nezapomenu na číslo vaší poznávací značky.

PETR Vyhrožuješ mi jak malej spratek. Seš přece chlap, ne? Kurňa! Kdybys mě místo toho radši uhodil, abych se už konečně vzpamatoval, aby se něco dělo! Všechno by bylo jinak, všechno.

(vůz č. 2)

MARCEL Děje se něco?

IRENA Musíte mi pomoci!

MARCEL Když v autě je to takový divný...

IRENA Víte, myslela jsem, že... Na záchodě jste nechtěl, v kanclu taky ne. Tak kde je teda problém? Jste horší než můj manžel!

Irena vystoupí z auta.

Vylezte.

MARCEL Bude pršet.

IRENA Aspoň se osvěžíte.

(vůz č. 1)

PETR Vzpamatoval bych se. Víš jak, celý den sedím v autě.

EDUARD A večer s ženou nejste?

PETR Jo, ale už mě to nebere tak jako předtím. Někdy dokonce předstírám, že jsem vůbec nedorazil.

EDUARD Jako můj otec.

(vůz č. 2)

Marcel mezitím vystoupil z auta a vyšel s Irenou na palouk.

IRENA Lehněte si.

MARCEL Vy si lehněte.

IRENA Přece se nebudem navzájem...

MARCEL Vy jste to chtěla.

(vůz č. 1)

EDUARD Jste prostě neschopnej.

PETR Ale věrnej! Stál mi, protože je před bouřkou, protože je tu jinej vzduch než v tom zasraným městě a protože seš mladej, pěknej...

EDUARD (*nenechá ho domluvit*) Už zase?!

(vůz č. 2)

IRENA Vadí vám teď něco?

MARCEL Je na nás vidět ze všech stran.

IRENA Tak se skutálejte dolů.

Marcel s Irenou se skutálejí z kopečka.

MARCEL Jauvajs!

(vůz č. 1)

PETR Jestli budeš křičet, tak se odsud nikdy nedostaneš, jasný?

Petr nastartuje auto.

Jedem pryč.

(vůz č. 2)

IRENA Co je ti?

(vůz č. 1)

EDUARD Mám žízeň.

(vůz č. 2)

MARCEL Jsou tady bodláky!

(vůz č. 1)

PETR Já taky.

Scéna 6.

Josef a Běta (dědeček a babička) jedou v autě, co se málem rozpadá a sotva popojíždí (můžou jet příp. autobusem, který

sváží zákazníky do obchodního centra). Z jízdy se sice těší, ale „socíkovský komplex“, kterým zjevně trpí, dává znát, že by chtěli všeho ještě víc.

BĚTA Co nám ještě chybí?

JOSEF Co ještě podle tebe nemáme?

BĚTA Mikrovlnka, pračka, myčka, sušička i vysoušečka...

JOSEF ... robot, mixér, kávo-vař, sekej trávu, vlasy-suš.

BĚTA Fénem, varnou konvicí zalij květy – čárka – tečka...

JOSEF Pánve, příbor, loupačka, bouračka, speciál nůž.

BĚTA Bublínky, šipky, hodinky, digitální vše-chny chci šminky.

JOSEF Sekačka, fitness, fotobar, digestoř, ping-pong, ohm je dar.

BĚTA Mobily, wap, internet, maily, surfy, kyber-chat.

JOSEF Všechno z toho už máme, až na posledních šest položek, protože ačkoli bysme na to měli peníze, nikdy si to už nepořídíme, poněvadž tomu rozumí jen naše praděti a my už tomu nikdy rozumět nebudeme.

BĚTA Kam my se na ně hrabeme?

JOSEF A na co si před nima hrajeme?

BĚTA Co nám ještě schází?

JOSEF Připalovačka, podfukovačka, vyzařo-vátor, vyřazovačka, zateplovátor, kdyby-něco-alarmblik, nakolena-odkladník a – co je ze všeho nejdůležitější a tedy i nejnepostradatelnější a na co v žádném případě zapomenout nesmíme – dozhubnutílékoprášek-předtukychránílšeptáček. Měli jsme se na to vykašlat a koupit si radši nové a lepší auto, jaké mají všichni.

BĚTA Stejně jsou rozdrápané silnice.

JOSEF Právě proto, třese to s náma jak s kostlivcema.

BĚTA Do obchodu můžem jezdit autobusem. Ty máš rád auta a já zase pohodovou domácnost. Bez všech těch věcí bychom přece dávno umřeli.

JOSEF Nic z toho jsem nikdy nepotřeboval.

BĚTA A co tvá záda, když tě bolela? Nemasírovala ti je naše ultrapohyblivá těloběžnice Kulička s výbavičkou výměnného nástavce s intenzitou nátlaku 1 až 10?

JOSEF K holení jsem odjakživa nepotřeboval nic jiného než obyčejný břit a mýdlo za 10 korun.

BĚTA Chudáku! Víš, jak by ses cítil dobře, kdyby ses čas od času nechal oholit hypermoderním přístrojem v super giga makro mega márketu?

JOSEF Chceš žít jako v knížkách sci-fi? Jsme snad kosmonauti? Copak žijeme na Měsíci?

BĚTA Ještě ne, ale někdy mám pocit, že žiju s absolutním ne... nezna... nezná... neználkem!

JOSEF Nebo neznabohem, vid? Vždycky jsi mi vyčítala nedostatek víry, nevěru v lepší budoucnost, ale přitom jsi to byla a ještě pořád jsi ty, kdo řídí chod domácnosti a určuje tak neustálý směr, výběr a sběr surovin v síti... výměru.

BĚTA Jakého výměru? Výměr čeho?

JOSEF Výměr trhu, plocha palet, výběr zboží, pole výkupní síly. Čím víc toho prodáme, tím víc toho nakoupíme a čím víc toho nakoupíme, tím víc toho prodáme.

BĚTA Když... přijedeme domů, vybalíme. Rozložíme zboží rovnoměrně po bytě, kam patří, a kocháme se. Kocháme se nádherou těch možností, které se nám dostaly a kterých si dokážeme užít.

Zhrzený muž jako kdyby přestal řídit auto (autobus jako by se zastavil spolu se všemi ostatními strnulými cestujícími). Žena vyjde ven a předstoupí před kapotu. Na silnici se tak forbínově rozvypráví o své zálibě v nakupování.

Neustále si říkám: Je to nádhera, mít tolik věcí najednou - jenže chvilku poté (stává se to znovu, opakovaně)

dostanu pocit, že nám pořád něco schází, že jsme na něco zapomněli, a proto musíme zase a brzy vyrazit. Televizor máme v pořadí už šestý, z gramofonu jsme přešli na...

JOSEF Na cédéčka.

BĚTA Díky... A přesto všechno mám... nebo spíš – nemám ten správný... Jak se tomu říká, Pepo?

JOSEF Feeling.

BĚTA Jo, fílink. Že něco není O.K. a že ještě něco nemáme.

JOSEF Možná, že kdyby se mě na to zeptala, řekl bych jí to.

Josef a Běta jako by mluvili k divákům, a to nezávisle na sobě.

BĚTA Nevíš, co nám ještě chybí, Pepo?

JOSEF Ty si myslíš, že nám něco chybí?

BĚTA Kdepak. Zajedeme do obchodu a uvidíme.

JOSEF Dříve nebo později nám to docvakne, že?

BĚTA Dříve nebo později.

Bětko jde trhat květiny do pole, rostlé podél cesty a Pepo se přesune na místo, kde před chvílí stála jeho žena. Stahují se mraky.

JOSEF Chtěla úsměv z tymolínu, dostala ho. Chtěla cvičit s gumovou trubkou – zacvičila si. Na hrob chtěla zlatým písmem... Všude jsme to sháněli! Je nám dobře? Je. Tak proč pořád chce, aby nám bylo líp? Mně je čím dál hůř, topím se v těch vynálezech, nevím, kde mi stojí; jsem posedlý touhou po zmizení, chtěl bych se vypařit. Odejít z reality. A hlavně z kuchyně, protože hlavně ta je plná, zamořená těmi stroji, strašidly, co jí perou libido. Liknavá vůně z kuchyně se vtírá do všech částí bytu. Jako by všude byla kuchyně, jako by se všude něco připravovalo, kuchtilo, vařilo, hnětlo. Kdysi jsem sbíral autíčka. Abych se na ně díval aspoň v malém, když už nemáme nic, na co bych se chodil koukat do garáže.

Jenom ho furt spravuju, neřáda. A spolu s těma autíčkama pořád přibývaly náhradní díly a součástky, aby nám to ještě jezdilo. Matky a šrouby zůstaly, auta se musela vyhodit. Aby se udělalo místo přístrojům. Říkám tomu "Deratizace bez ohlášek". Týrá mě uskutečňováním nevyřčených slibů a nepsaných dohod. Nesmysl. A pokání? Kdo koho může nařknout? Kdo koho může osočit? Tenkrát jsem byl zamilovaný. Dnes za to trpím ztrátou vlastní svobody.

Josef se během monologu přesouvá na louku.

BĚTA Proč tady vlastně stojíme? Jak to, že nejedeme? Myslela jsem, že jsme na cestě! Civíme na sebe uprostřed louky.

Scéna 7.

(vůz č. 2)

Venku před autem. Irena se obléká a Marcel si zapíná poklopec.

IRENA Myslím, že to nebylo tak špatné – teda na to, že to bylo poprvé.

MARCEL Ani jsem nepoznal, že byl konec.

IRENA Pro jistotu bysme to měli zopakovat - nikdo mi nezaručí, že jsem těhotná.

MARCEL Budou po mně pátrat!

IRENA Potřeboval jste se trochu uvolnit – nebo ne? Jedeme na hory! Konec civilizace!

MARCEL Odmítám s vámi sdílet jeden vůz.

IRENA Jestli chcete, můžete jít na stopa, ale předem vás varuju, že jste bez šance. Starým lidem totiž nikdo nezastavuje. Prošvih jste svá nejlepší léta. Teď už se vám jen budou prodlužovat chlupy v uších (pokud vám je nikdo nebude stříhat).

MARCEL Řídit budu já!

IRENA Co si to dovolužete?

MARCEL Dovezla jste mě sem proti mé vůli, takže mám právo zasednout za volant a dopravit se zpátky na pracoviště.

IRENA Jenže klíče mám já!

MARCEL Tak mi je vydejte! "

IRENA Neznám vás.

MARCEL Naval ty klíče, ty děvko!

IRENA My už si tykáme?

MARCEL Tak bude to?

IRENA Nedívejte se na mě takhle! Zavolám policii!

MARCEL Jestli budeš řvát, tak tě zabiju!

Marcel se přiblíží k Ireně a chce ji zadržet.

IRENA Pusťte mě!

Ireně se podaří dojít k autu, které odemkne. Marcel ji vzápětí uhodí, aby se zmocnil klíčů a vozu.

IRENA Grázle!

MARCEL Dobře, řídit budete vy. Ale slibte mi, že mě odvezete zpátky.

IRENA *(jen souhlasně pípne)*

Marcel ostražitě obejde auto a usedne na místo spolujezdce. Irena si opatrně sedne za volant, potom nepozorovaně v rychlosti z kabelky vytáhne slzný plyn (zřejmě nervák) a vstříkne ho Marcelovi do tváře. Ten „upadne v nehybnost“.

Pojedu, kam já budu chtít.

Zabouchne své dveře a nastartuje.

Scéna 8.

(vůz č. 1)

Prší. Tma.

PETR Blížíme se k cíli.

EDUARD Za chvíli budem ve městě.

PETR S tím návrhem jsem to nemyslel tak zle. Vždycky jsem se chtěl starat o kluka, víš? Jako seš ty a jako jsem byl já.

EDUARD Tak proč jste si ho nikdy nepořídil?

Pauza.

PETR Nakoupím v supermarketu a pojedu domů.

EDUARD Billboardy, cedulky, nekonečné množství volných polí. Nezastavěné louky k pronajmutí. Kolik jich ještě je? Jednoho dne nezůstane ani píd' svobodného lánu (jako v Japonsku), protože města se rozrůstají a každé polis potřebuje svoje plochy pro zboží. Zastavět, vydláždit, vyasfaltovat. Hlavně aby už nebyly hranice mezi městy, aby se mezi ně nevtíraly krajiny a aby každá cesta byla lemována co největším počtem budov. A vůbec – aby bylo co nejvíc silnic, abychom mohli všude cestovat a všude kupovat a kochat se výtvoři ze skla a oceli.

PETR Ty tomu nějak rozumíš...

EDUARD Studuju architekturu.

PETR Už jsi měl holku?

EDUARD Už jsme se o tom bavili.

PETR Mohli jsme nabalit nějaký... víš co... Znáš to, ne? Na cestě jsou docela často. I pěkný, bez rizika. Musíme se víc koukat.

EDUARD Koukám.

PETR Nebo můžeme zastavit v nějakým... hotelu, jestli mi rozumíš...

EDUARD Abyste se čučel, jak... mi to jde, vidíte?

PETR Nic takového mě nevzrušuje.

EDUARD Já vím, vzrušuje vás něco jiného, a proto nemáte děti.
Krom toho jste říkal, že byste svou ženu nikdy nepodved.
Podívejte!

PETR Na co?

EDUARD Tam, před náma!

PETR Šlapky?

EDUARD Kdepak!

PETR Nevidím, prší.

EDUARD No právě. Je zácpa, všichni zpomalují. Červený světla
před náma. A trojúhelník. Za ním červený vrak. Krev.
Všude je krev.

PETR Bouračka.

EDUARD Na opačným pruhu, naštěstí. Nikdo to nevydrží,
nepodívat se. Taky zpomalujete, abyste se zaradoval, že
se vás nedotklo nic podobného.

PETR Zákonitě musím přibrzdit, když zpomalujou ostatní. Pohled
na krev nesnáším. Radši se soustředím na jízdu.

EDUARD Stejně jste se kouknul! Fuj!

PETR Už jsme to přejeli.

EDUARD Naštěstí. Ta ženská byla úplně na padrtí!

PETR A auťák na šrot. Naneštěstí.

EDUARD Neštěstí. Co to bylo za auto?

PETR Nevím, nešlo to vidět, ale myslím, že to byla felicie.

EDUARD Červená felicie?

PETR Zdálo se mi. Mělo by to něco znamenat?

Petr prudce přibrzdí.

Takové auto má moje žena.

Překvapení na obou stranách.

EDUARD Takových aut dneska je...

PETR Jestli jela z města něco vyřizovat, tak...

EDUARD Neznepokojte se. Určitě by vám zavolali.

PETR Kde mám telefon?

EDUARD Tady.

Eduard ukáže na přístrojovou desku.

PETR Zapni ho. Musíme se vrátit.

EDUARD Nejde to, jsme na dálnici.

PETR Nadjedem to...

EDUARD Nejdřív bude až shopping park.

PETR Zasraná zácpa! Zapnul už jsi toho mobila?

EDUARD Jo!

PETR Zastavím a vrátím se tam pěšky.

EDUARD Nedělejte to – vrazí do nás! Zpátky už to nejde, jasný?

PETR Najdi rychle číslo mé ženy!

EDUARD Jmenuje se?

PETR Irena.

Petr začne troubit na auta před sebou, aby se co nejrychleji dostal do města.

Scéna 9.

Pán a paní (Josef a Běta) se ocitli na parkovišti, obklopeni spoustou aut a siluet, tlačících před sebou vozíky. Panoráma shopping parku.

JOSEF Žluto-modrá, modro-červená, červeno-bílo-modrá, zeleno-oranžovo-hnědá...

BĚTA O čem to mluvíš?

JOSEF Podle barvy si můžeš vybrat, který obchod se ti nejvíc zamlouvá.

BĚTA Podle zboží snad!

JOSEF Všude je to stejný – všude ty samý nákupní vozíky, nekonečné regály naplněné od okraje až po strop a uličky-brouzdající paleťáky, připomínající, že nejsme ani

tak v obchodě, jako spíš ve skladě.

BĚTA Jak můžou lidi v tom zmatku poznat, kde nechali auto?

JOSEF Některá místa na parkovištích jsou označena čísly, jiná písmeny; ti nejšťastnější mají autíčka v řadách, pojmenovaných jako ulice – jen s tím rozdílem, že na cedulkách nenajdeš jména slavných vědců ani spisovatelů, ale názvy zboží, které se v tom daném marketu prodávají. Před oddělením s potravinami proto můžeš spatřit například tyto ulice: Vajíčková, Masová, Nudlová i...

BĚTA Instantní! Jídla je dneska tolik, že jejich názvy vystačí na jmenování ulic nejmíň na deset let dopředu. Když vezmeš takové sýry nebo ovoce a zeleninu...

JOSEF Kozí syreček naložený v pivečku nebo pařenice posypaná oříšky, papričkou a...

BĚTA Papaye, Manga, Avokáda...

JOSEF Co třeba taková Eidamová ulice?

BĚTA Nebo spíš – Eidamova – aby to znělo víc... lidsky, víš?

JOSEF Eidamova, Plesnivcova nebo Hermelínova!

BĚTA Bydlím v Baklažánově ulici s výhledem na Chřestovu! A to jsme nemluvili o drogerii, zahradních potřebách nebo nábytku!

JOSEF Škoda jen, že tyhle ulice nemají domy. Jediným obývacím prostorem jsou totiž auta. Místo domů s popisnými čísly tak najdeš jen automobily označené espézetkami a místo klasických nájemníků věčně se pohybuující siluety cestujících.

BĚTA Vzhled ulice se tedy mění s tím, kdo přijede a kdo naopak zmizí pryč. Momentálně je tahle čtvrt svými obyvateli přímo přeplněná. Ale večer všichni odjedou a z ulic zbydou jen stojany s cedulkami a asfalt pomalovaný bílými značkami.

JOSEF Pokud ovšem vedle není nonstop.

BĚTA Jdeme nakupovat?

JOSEF Sklady jsou stále ještě plné. Ale dneska je to naposled.
Pak si konečně koupíme pořádné auto.

BĚTA Naše je nejlepší, to mi věř.

JOSEF Tak ho dáme opravit. A mezitím si budeme užívat jízdu na
eskalátorech.

BĚTA Pojdme už!

JOSEF A stavíme se v hračkách?

BĚTA Proč, prosím tě?

JOSEF Chci něco koupit vnoučatům.

Josef s Bětou si rovněž vezmou svůj vozík a odsunou se.

Scéna 10.

Z jednoho z aut vystoupí vynervovaný Petr, zatímco Eduard zůstává uvnitř.

PETR Já ten mobil snad rozflákám!

EDUARD Uklidněte se, žena je určitě v pořádku.

PETR A proč má vypnutý telefon?

EDUARD Možná má ten samý problém jako vy. Nechte jí vzkaz.

PETR A k čemu jí to bude, když je možná mrtvá?

Petr se rozpláče. Eduard vystoupí z auta a chytne soucitně Petra za ramena.

EDUARD Možná, že je vaše žena doma, připravuje večeři a čeká, až za ní přijedete.

PETR Spíš se tiše svíjí v koutě a modlí se, abychom měli dítě. Vždycky jsem chtěl syna. Ale nechtěl jsem si ho pořizovat, dokud... nebudu mít stoprocentní jistotu, že... dělám dobře svoji práci, že jsem užitečný a že... Myslíš si, že jsem užitečný?

EDUARD Nevím, co děláte doopravdy kromě toho, že jezdíte v autě, ale berete stopaře a to je určitě... jak bych to řekl... Berete i stopařky?

PETR Vždycky jsem se bál, že by žena žárčila. Kdyby mi třeba nedejbože zavolala do auta a zaslechla dívčí smích...

EDUARD A volala vám vůbec někdy?

Petr se zarazí.

Co vy vlastně víte o svojí ženě?

PETR Vypadá jako z reklamy na... já jsem to zapomněl, no... ten krém - víš, jak... Moc pěkně se obléká, ve firmě má vysoké postavení - dokáže příjemně působit na lidi a taky...

EDUARD Víte, kdyby vám na vaší ženě opravdu záleželo, jel byste se za ní podívat - jestli není doma nebo v práci - a vy zatím... Možná jste si potřeboval trochu popovídat. Mám dojem, že se jí spíš bojíte a že by se vám spíš ulevilo, kdyby se jí stalo něco ošklivého. Co když podvádí ona vás?

PETR To by mi nikdy neudělala!

EDUARD Když vás teď pozoruju... Nejste trochu... upjatý?

PETR Jak to myslíš?

EDUARD Povolte si límeček.

PETR Co?

EDUARD Udělejte si pohodlí, nemůžete na lidi působit strojeně - jste přece podnikatel! Místo do solária chodte běhat! Sám dobře víte, že všechny ty prostory s umělými květinami, fialovým umakartem a bílými kachličkami... Určitě vám tam není dobře - nebo snad ano? Zvracel jste v poslední době někdy?

PETR Ne.

EDUARD Tak to co nejdřív udělejte. Strčte si do krku prst a pokuste se o to. Kdybyste to totiž odkládal...

PETR Je mi to jedno, ať je ta kráva rozsekaná třeba na cucky!

EDUARD No vidíte to!

PETR Už ji nechci ani vidět!

EDUARD Čas a klid to zahojí.

PETR Vážně je mi na blití, vypadněme odsud. Zvu tě na pivo.

EDUARD Tady v těch obchodech se nedá.

PETR Tam se dá přece všechno!

EDUARD Dobře, ale slibte mi, že zavoláte, jak to dopadlo s vaší ženou.

Petr zamkne auto a společně s Eduardem se vydá k nejbližšímu hypermarketu.

Scéna 11.

Irena s Marcelem ve voze č. 2 na parkovišti jeho pracoviště.

Marcel už je při vědomí, zato Ireně je poněkud nevolno.

MARCEL Konečně. (otevře dveře)

IRENA Vystupujete?

MARCEL A co jste myslela – po tom všem?

IRENA Že mi třeba na sebe necháte telefon.

MARCEL Bohužel, nemám.

IRENA A moje číslo si nevezmete? (vtírá mu vizitku)

MARCEL (vezme si ji) Jistě. Měl bych jít do práce. (chce odejít)

IRENA Počkejte, chci vám něco říct.

MARCEL Ano?

IRENA Víte... myslela jsem, že... Nepálí vás z toho plynu oči?

Necítíte se paralyzován?

MARCEL Ne.

IRENA ... Myslím, že jsem těhotná.

MARCEL Není možná.

IRENA A vůbec se nejmenuju Iveta, ale Irena. Bála jsem se, že

by na to moh někdo přijít.

MARCEL Na co?

IRENA Že zahýbám svému muži. Ale teď už je mi to jedno.

MARCEL A co myslíte, že dělá on?

IRENA Nikdy by mě nepodved, vím to. Koneckonců - já jeho taky ne, kdybych vás nepotkala.

MARCEL Možná, že kdyby jste si byli nevěrní dřív, měli byste děti už dávno.

IRENA Třeba je to dítě nakonec od něho...

MARCEL - A dnes ráno jste byla v obchodě mrzutá jen proto, že jste nedostala menstruaci. To už nikdy nezjistíte. Každopádně - matkou jste vy.

IRENA Zdá se mi, že naproti vidím jeho auto.

MARCEL Určitě je tady pro šampaňské, abyste to večer pořádně oslavili.

IRENA Nakupujeme ve stejném super-marketu.

MARCEL Ale v jiný čas a každý ve svém autě. Možná už jsem ho potkal a třeba je to i můj kamarád...

IRENA A chodili jste spolu na základku, že? *(směje se)*

MARCEL *(rozvíjí hru dál)* Jo. Vždycky jsem mu říkal, aby si našel nějakýho... aby mu s tím pomoh, rozumíte... *(taky se rozesměje)*

IRENA Psychologa?

MARCEL Taky jsem vám lhal. Mé jméno není Matěj, ale Marcel. A vůbec jste nebyla moje první, ale moje třistaosmdesátá druhá přesně.

IRENA Vážně? Tak proto to jméno - Matěj... A přitom vůbec nejste...

MARCEL Nejvíc mě to totiž bere, když si ženská myslí, že jsem to ještě nikdy s žádnou nedělal.

IRENA A to vám na to vždycky skočí? Co když už vám nikdy žádná neuvěří? Co když jsem byla vaše poslední?

MARCEL Tak to tak mělo být.

IRENA Poslouchejte, mluvím teď docela vážně – mohli bychom mít společnou domácnost, rodinu, vychovali bysme dítě...

MARCEL To dítě jste chtěla vy – já na ty sprátky moc nejsem.

IRENA Přestala bych dělat v kanclu, nastěhovali bychom se do hor! Copak chcete nadosmrti zůstat sám? Kdo vám bude žehlit a prát?

MARCEL Už na tom parkovišti jsem si říkal, že jste nějaká vadná. Utekl bych vám, kdybyste mě nezadržela. Naproti máte manželka.

IRENA Nikdo tam není.

MARCEL Tak na něj počkejte. Nebo víte co? Já vám ho seženu, když mi řeknete, jak vypadá.

IRENA Váš problém.

MARCEL Opravdu budu muset jít.

IRENA Je mi nějak špatně.

MARCEL Mám přece nějaké povinnosti!

IRENA Já vlastně taky, měla bych se ještě vrátit do práce a potom jet domů, uvařit večeři...

MARCEL Vidíte, tak s chutí do toho!

IRENA Potom mu řeknu, že jsem těhotná a ...

MARCEL A pěkně to oslavíte! Tak se mějte!

Marcel vystupuje z auta.

IRENA Nakoupila jsem ráno, takže můžu jet rovnou...

MARCEL Do práce a pak domů!

IRENA Jo.

Irena nastartuje a kapku popojede.

MARCEL Počkejte, mám ještě v autě nohu!

Irena zastaví, Marcel vyndá nohu, zabouchne dveře a naposledy zamává. Irena poměrně zvláště rozjede auto, jako by pod vlivem nevolnosti přesně nevěděla, co dělá. Tma. Rána – zvuk auta vjíždějícího do jiného vozu /bouračka/.

Scéna 12.

Josef s Bětou se sunou po obchodě v zajetí vozíků a regálů se zbožím. Uprostřed zmatku se zastaví.

BĚTA Co jsme to vlastně chtěli?

JOSEF To, co nám chybí, přeci! Není támhleto naše známá?

BĚTA Kde?

JOSEF Tam. *(ukazuje mezi lidi)*

BĚTA Jak to mám vědět? Je to moc daleko.

JOSEF A hlavně je to pryč.

BĚTA Mezi tou masou lidí člověk nic nevnímá.

JOSEF Jenom čučí po regálech a neví, pro co dřív skočit. Potí se mi z toho ruce.

BĚTA Mě zase bolí hlava.

JOSEF A svírá se mi žaludek.

BĚTA Strach z velkých prostorů – agorafobie. Jako obvykle. I v davu je člověk sám. Tak rád by si s někým popovídal...

JOSEF Kdybych se rozběhl, možná bych ji stih.

BĚTA Nech toho nebo ještě uklouzneš.

JOSEF Třeba už ji nikdy neuvidíme!

BĚTA Viděl jsi ji teď, musí ti to stačit. K čemu by ti to bylo? Zeptal by ses, jak se má, co dělá, na to samé by se zeptala ona tebe, a zase byste se rozešli. Na co to všechno? *(nemůže si vzpomenout)* Co jsem to chtěla?

JOSEF Vidíš, už máš sklerózu.

BĚTA Dneska je toho na mě nějak moc. Nemám chuť na žádné nákupy.

JOSEF Jo, je toho hodně.

BĚTA Nebyl támhleto náhodou náš známej?

JOSEF Nevím. Kterýho myslíš?

BĚTA Ten plešatej.

JOSEF Nevidím. Nechal jsem si doma brýle, víš?

BĚTA To jsi celý ty.
JOSEF Vždycky si zapomenu brýle.
BĚTA A už je pryč.
JOSEF A kdo to byl?
BĚTA Toho neznáš!
JOSEF Jak to můžeš vědět? Říkala jsi „náš známej“!
BĚTA Proč já za ním neutíkala?
JOSEF Kdo ví, co by po tobě chtěl.
BĚTA Co jsem to ksakru chtěla?
JOSEF Jako by nám furt něco chybělo!
BĚTA Mouchy. Nemají tady mouchy.
JOSEF Zato chladáků s rybama je tady jak hub po dešti.
BĚTA Viděla jsem dokonce i akvárika!
JOSEF Jo, to je jediný živý místo, jinak jsou tu všude mrtvoly.
Zkažený, zmražený a krvavý mořský mršiny. I tohle bude
jednou prázdný, nic tady nezůstane, všechno se prodá.
BĚTA Udělaj z toho levnější bydlení, vid?
JOSEF Zřejmě jim nezbude nic jiného.
BĚTA A já budu chodit nakupovat do obyčejný samošky. Jako za
socíka, vid?
JOSEF Koupím si tam normálního smradlavého sejra, lahváče a
smrtácký český cíčka.
BĚTA Už aby to bylo.
JOSEF Stejně to nakonec všechno prodáme.
BĚTA Ne, necháme to mladejm. Ať si s tím naložej, jak chtěj.
JOSEF Aby jim to někdo neukrad.
BĚTA Zaboha si nemůžu vzpomenout, co jsem to chtěla.
JOSEF A co kdybychom dneska nic neutratili?
BĚTA Souhlasím – půjdeme se místo toho podívat do vodní říše
mezi ráčata a štky.
JOSEF Anebo... mohl bych si ještě dojít do hraček pro angličáka?
BĚTA Ale je to naposled. Pak do něj nasednem a...

Scéna 13.

Dějiště blíže nespecifikováno. Mohlo by se však jednat třeba o parkoviště nebo vrakoviště.

IRENA Petře... já... jsem mrtvá..

PETR Já... vím.

IRENA Já... jsem byla těhotná.

PETR ... Jak... to?

IRENA Jen klid, ne s tebou.

PETR A - ha...

IRENA Jen to jsem ti chtěla říct...

PETR A - to je všechno?

IRENA Ano, to je všechno.

Scéna 14.

Na zahradě před domem Josefa a Běty.

BĚTA Edínku, konečně! Kde jsi byl tak dlouho?

EDUARD Musel jsem jet stopem. Trochu jsem se zdržel.

BĚTA Už jsme se báli, že se ti něco stalo!

EDUARD Mně ne. Naštěstí. To pole by chtělo posekat.

JOSEF Kosa tě čeká v garáži.

EDUARD Měli byste si konečně koupit sekačku.

BĚTA Sekačka, vidíš! Úplně jsme na to zapomněli!

EDUARD *(se zničehonic zadívá upřeně před sebe)* Jednoho dne nezůstane ani píď svobodného lánu...

BĚTA Co říkáš? Stalo se ti něco?

EDUARD A taky byste potřebovali nové auto. Ta kára pamatuje to, na co já radši nevzpomínám.

JOSEF Nebud' drzej a mazej radši pro tu kosu.

EDUARD Kosa, tam musí být kosa! *(Odejde.)*

BĚTA *(Josefovi)* Nevíš, co se mu stalo?

Scéna 15.

Marcel stojí s batohem podél silnice. Stopuje. Světla se pomalu stmívají. Hluk dálnice. Na Marcela míří upjatě dvě bodové světla. Tma.

K O N E C

Kdo je autorem?

Jak je možné, že trilogie pod souborným názvem *Změny* vydaná pod jménem *Jiří Zygma* obsahuje tituly tří různých autorů? A jak je vůbec možné, že se za původce považuje ten, kdo nenapsal ani řádek? Jde o mecenáše? Aby odpověď nebyla tak jednoduchá ani jednoznačná, řekněme, že autorem je jeden a týž člověk se čtyřmi různými jmény, dejme tomu pseudonymy. A jaké je tedy jeho pravé jméno? Předpokládejme, že to, které čteme na obálce. Autor se skutečně narodil v r. 1981 jako *Jiří Zygma*, ale v r. 2005 se úředně přejmenoval na *Matteo Difumato*, uvedeného nad závěrečnou částí trojhry. Jméno na obálce je již tudíž také oficiálně neexistující, pseudonym. Záliba v přejmenování je jakousi mystifikací a zároveň úmyslným tahem nebo ochranou. Jméno je totiž to nejméně důležité, o co v umění jde. Dělat si "dobré jméno" je nesmysl. Pro příklad uveďme, co o sobě autor *Etién Graczki* uvedl při realizaci dramatu *Ostnatý drát*, inscenovaném jako *"Ohne Sentiment, bitte"*, s podtitulem *hypermoderní dekonstrukce*: "Autor polsko-francouzského původu napsal řadu her, ve kterých je zmíněná dekonstrukčnost obnažena formou minimalistických propadů v jednání, které se však nashromáždí do té míry, že zůstávají jen torza; skelety, které ztratily počáteční jistotu a lesk svých fasád. Spisovatel Etién Graczki se však zároveň nikdy nezařadil mezi dramatiky určitého směru či výrazu. Dá se hovořit o vlivu textů absurdního divadla, jeho vyjadřování je ale veskrze současné a blízké pojetí neonaturalismu, řekněme tedy coolness. Postmodernu jakoby přeskakuje, ale jistě přesahuje - nejbližší je mu skutečně označení „hypermoderní dekonstruktivista“.

Změna jako kult

Trilogie má název *Změny*. Důvod je asi zjevný po přečtení všech tří her, které spojuje společné téma: nejmarkantněji tato látka zastupuje hru druhou, *Manévry*, která se také původně jmenovala *Změna* (nebo také *K pronajmutí*). Zobrazuje přechod jedné společnosti ke společnosti druhé, čímž však problém svého prohnitého nitra nevyřeší ani nezamaskuje. Může připomínat léta 1968, 1989 nebo také pouliční nepokoje v dalších letech. Není konkrétním podobenstvím něčeho, jen řeší otázku "proměny" lidstva a s tím související uspořádání, názory, pravidla, hodnoty i hierarchii - změna je v určité situaci nutností, ale pouze dočasným řešením. Jistá tabu se otevírají, zvratem mizí, ale vznikají nová. Tuto hru je třeba brát s rezervou - jelikož se nedočkala žádného jevištního zpracování, text není okleštěn od zbytečných, příliš literárních výrazů a spojení; tím, že se hra nesešla s divadlem, může občas působit pateticky, neuzrale, kostnatě i kontroverzně. V žádném případě nejde o politickou hru. Ačkoli všechny tři hry mají politický nádech nebo podtext, jedná se spíše o projev apatie vůči jakémukoli uspořádání. Zastávají tak výraz anarchie. Dobře víme, že politický kontext bývá jen dočasný a vztahuje se na určité období. Kontroverzí rozumím střetávání protichůdných názorů, za něž se postavy ukrývají, ale ve finále se projevují tak, jako kdyby zastávaly naprosto opačné myšlení. Svým projevem a přístupy si protirečí. Volnomyšlenkář či liberál je nakonec diktátorem vkusu a víceméně násilné reformy. V každém pádě všechny postavy pojí úhybné a vratké jednání, manévry v jiném slova smyslu. Strach o vlastní pozice, vzájemné testování a manipulace. Text chce jistě nějaké úpravy, kterých se však musí zhostit případný realizátor. *Manévry* vznikly mezi léty 2001-2002.

Celou trilogii spojuje také něco, co by se dalo nazvat spřízněnost s proudem *cool*. Nutno však podotknout, že první hra (její předverze *MiLuJi* je z r. 1998 /námět už ale asi z r. 1996/, další pod názvy *Bez patosu* z r. 1999 a *Ostnatý drát* z r. 2000; poslední úprava dramatu při inscenaci *Ohne Sentiment, bitte* v r. 2005) vznikla v době, kdy autor neměl možnost toto proudění zaznamenat, resp. v době vzniku scénáře ještě trend do středu Evropy nedorazil. Autor jakožto šestnácti- či sedmnáctiletý studoval zejména divadelní klasiku, o současné módě (ano, zdůrazněme, že jde skutečně zejména o módu, která jako vlny na moři pomine) neměl ani tušení. To samé se týká i jistě neojedinělého názoru, že hra je nejspíš inspirována Bertolucciho úspěšným filmovým snímkem *Snílci*. Ano, skutečně, příběh i děj je až na vnější reálie téměř totožný. Filmový historik i vzdělanější čtenář tento názor úspěšně vyvrátí, vzhledem k tomu, že film vznikl o několik let později. Neinspiroval se spíš scénárista filmu panem Graczki?

Ale zpět ke coolness. Nazírání zatím nedotknutých problémových námětů, otevřenost, pojetí, styl, jazyk, uspořádání jsou skutečně jakousi paralelou západního vlivu, ovšem ve středoevropském kontextu. Jistě jde o zpracování originální, v něčem jiné, jak je již patrné, pokud pátráme po původu hry. Lépe řečeno je docela dost možné, že autoři nezasvěcení do problematiky mainstreamu přemýšlí o věcech podobně, aniž by vědomě používali ty samé obsahové či formální prostředky. Graczkiho text je toho důkazem. V jedné ze svých pozdějších studií spisovatel tento problém pojmenovává nikoli jako *cool*, ale *kult*. Stejnou problematiku v jiných, řekněme slovanských souvislostech (jedná se o *Minimoneyfest kult dramatiky*). Není to pouhá hra se slovy, ale poznatek hlubšího charakteru, který scénárista cítí jako důsledek své identity. Nejsme přece tak syroví a naturální jako Nizozemci, Němci či Britové. Nehledá v tom přesto něco přehnaně nacionálního, šovinistického, jen se tak vnímá a skrze slova

popisuje své životní příběhy a zkušenosti, které oproti coolness přece jen mají své hranice, pravidla, zákonitosti. Konec hry je téměř vždy důsledkem otevřeného jednání některé z postav. S tím bychom se v západní dramatičce setkali jen zřídkakdy, tam je dovoleno skutečně vše, coby výraz neonaturalismu či postmoderny. Odtud (západo)slovanský, pohanský kult.

Hry pojí tématicky též např. problém homosexuality a jejích projevů. Jistě to není nic, co by autor chtěl v rámci trilogie řešit. Je to jen jeden z mnoha aspektů. Ovšem třeba by bylo se zamyslet nad tím, kolik zla a nespokojenosti v lživých manželstvích a rodinách může natropit perverze latentní, skryté, tedy neprojevená kryptohomosexualita v počtu neplodných párů (*Volné pole*, kde je zmíněno též účast "heterosexuálních" aktérů za účelem placeného účinkování v gay filmech). Dá se hovořit o jedné z nemocí doby nebo o nové formě tabu. Respektive o zastírání ze strachu z perzekuce či odmítnutí.

Hypermoderna a dekonstrukce

V poslední hře jde autor ještě dál. Je zřejmě z r. 2003, poslední tři scény byly dopsány v r. 2006. To, co bylo v úvodu o autorovi použito jako součást mystifikace, tedy označení *hypermoderní dekonstruktivista*, platí nejvíce pro hru poslední. Toto prohlášení vzniklo dlouho po dokončení první hry, až při inscenaci v r. 2005. Není tedy pro povahu nejstaršího textu zcela vhodný. Zato úplně vystihuje to, na co Difumato přišel ve svém zatím nejnovějším dramatu. Láme poselství postmoderny, sám vyvanulé období označuje jako postpostmodernu, nejlépe ale jako hypermoderní dekonstrukci. Výraz rapidně končícího starého světa a přerod -

- dekonstrukci ve světě nový, stále rychlejší. Neustále nastávají nějaké proměny, metamorfózy vnějšího světa, hypermoderně rychle něco zanikne a hypermoderně rychle něco nastoupí, aby to opět hypermoderně rychle zmizelo a bylo znovu nahrazeno něčím novým a rychlejším. Stejně jako móda, která nepřetrvává věky, ale nanejvýš malé epochy. Zde se zase dostáváme k tomu, jaký princip změna zastává. Je to kult, který uctíváme a zároveň se ho bojíme; okolní svět se hyperrychle mění, ale lidé zůstávají ve svých podstatách stejní. Jediným východiskem je dekonstrukce, která napříč objektivním proměnám odhaluje naše vnitřky - kostry, které navenek obalujeme nejaktuálnějšími příznaky hypermoderní společnosti. Proto dekonstrukce, pláště naleštěných omítek dolů, zpět k původnosti. Vymezení a aplikaci tohoto pojmu autor detailně rozebírá v divadelně-vědné antropologické práci po zkušenostech s personami římských univerzit "Od avataru k virtualitě" (Dall'avatar alla virtù, Roma, 2006).

Poezie jako odraz chybějící poetiky

Na závěr jen něco málo k něco málo použitým veršíkům, které najdeme v každém z textů. V žádném případě nejde o poezii. V dnešním světě je tento výraz víceméně okrajovou záležitostí, která ani snad nemá své místo. Kdo by taky chtěl dnes básnit? Něco poetizovat, idealizovat? To přece není možno, pokud je realita tak tvrdá... Přesto dramatik páru rýmů použil, spíše ale jako experiment, jak by se báseň se současným pojetím divadla srovnala. Rozhodně je zapotřebí básnění (které má i svůj rytmus) brát jako hru se slovy a také hru, jak tento způsob dostat na jeviště tak, aby nepůsobilo trapně nebo neopodstatněně. Bylo by dobré též uvědomit si, že se záměrně jedná o pseudopoezii,

ve které figurují pseudoverše, občas komicky vyjadřující to, co je skrze prozaické uzpůsobení nedostatečné. Jinou funkci jistě plní rýmovánky krátké-vtipné-úsečné, mířící k dialogu, jinou písňě hromadné, mající povahu rituálu.

pozn.: autor trilogie dodatečně umístil ke každé z her náhradní knižní podtitul. Jsou to: *Ostnatý drát (ve znamení částečného sentimentu)*, *Manévry (ve jménu anarchie)*, *Volné pole (ve chvíli "volného času")*

Zigmini

*poděkování Komerční bance
Friedensreich Hundertwasser
je autorem obrázku na přebalu
ostatní obrázky z internetového
archivu (berlínská zeď, upravené
logo telekomunikačního dorozumí-
vacího prostředku "Skype", elektro-
mobil "Tango") - všem těmto rovněž
náleží díkuvzdání, stejně jako editoru.*